

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasdos petit sor egyezer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, augusztus 5.

Egy milliót adott a király a háboru áldozatainak Vilmos császár szózata a birodalmi gyüléshez.

Berlinből jelentik: Vilmos német császár a mára összehívott birodalmi gyülésen trónbeszédet mondott, amelyben erős szavakkal ítélte el Oroszország eljárását, reáháritja a felelősséget a történelemért.

Mai számunk főbb közleményei:
A király a hadba vonultak családjaiért.

A német császár trónbeszéde a birodalmi gyülésen.

Vilmos császár és az orosz cár táviratváltása.

Németország és a monarchia szerződésének szövege.

Urbán Iván báró és neje akciója.

Románia mellettünk foglalt állást.

Arad társadalma megmozdult.

Mikor kezdődik a háború?

Miért nincs hír a harc-térről?

Románia barátsága.

Arad, augusztus 4.

Az élet nagy, döntő pillanatai váltják ki az igazi érzéseket. Apró hiúságok, elvi nézeteltérések, megbánottság mind, mind elenyészik és a múlté lesz, nem marad nyoma annak, ami elválasztott bennünket és csak az lesz urrá bennünk, ami összeköt. Így van ez az emberek életében és így a nemzetek történelmében.

Ilyen komoly pillanatban találkoztak össze: Ausztria-Magyarország és Románia. A nemzetiségi kérdés, a kapocs, amelyet az Ausztriában és Magyarországon élő románok a román államban élő barátaikkal, hűveikkel föntartottak, gyakran vezetett surlódásokhoz, ellentétekhez. Bizonyára ezekre számított az orosz cár, amikor a konstancai látogatás udvariassági tényével magához akarta édesgetni Károly király országát és egygyel megszorítani az orosz érdekkörbe tartozó Balkán államok számát.

Mikor azonban Európa fölött kibontakozik a háboruba vonuló szláv veszedelem, amikor ugyszólván minden államnak nyilatkoznia kell, hogy ehhez csatlakozik-e, vagy pedig az ennek megtörésére vállalkozó hármasszövetséghez: akkor Románia egy pillanat alatt fölismerte a maga helyzetének jelentőségét és átértette, hogy hol van a helye. És abban a pillanatban nem volt jelentősége a nemzetiségi kérdés tövises emlékeinek, és tovatűnt az édesség, amelyet a cári család tagjainak és kíséretének mosolyai hagytak Romániában. Románia nyíltan, őszintén és félre nem érthetően vallott színt. A tegnapi koronatanácsban azt határozta, hogy európai

konfegráció esetén a hármasszövetség mellé áll.

Románia egy Hohenzollern alatt fejlődött kulturállammá és további emelkedését a Hohenzollernektől várhatja. Ha Oroszországhoz fűzné sorsát, a cári birodalom vasallusa lenne, tehetetlen, dróton rángatott báb, olyan, aminővé a Karagyorgyevicsek alatt Szerbia süllyedt. A szerep, amelyben a szerbek mindent orosz sugalmazásra és orosz parancsra tettek, ásta meg Petár király országának sirját. Ettől a szereptől joggal retten vissza Románia, amely megszokta, hogy a maga lábán járjon és a maga feje szerint cselekedjék. A hármasszövetség érvényesülése mellett, mint e szövetség hűve és barátja, a román állam zavartalanul haladhat a kulturának, a nyugatvá alakulásnak útján.

Egygyel több a nyílt ellensége a cárizmusnak. Az ellenszenv, a gyűlölet, a megvetés, a mely ezt a sötét birodalmat, annak autokrata vezetését, elnyomó és kegyetlen rendszerét méltán éri, egyre jobban-jobban tör ki a lelkekből, még azoknak a nemzeteknek fiai közt is, amelyek hivatalosan szövetségben állanak Oroszországgal. Ez a jogos, Európaszerte föllobbanó gyűlölet és harag edzi meg Németország és az osztrák-magyar monarchia harc készségét. A háboruban, a mely a rettentő összeecsapáshoz közeleg, a világ szimpátiája, a szabadságot, világosságot óhajtó nemzetek segítségével mi mellettünk van. Oroszország mellett csak a hűbéres Szerbia és e pillanatig még Franciaország, fanyar kényszerűség bizonytalan elhatározása előtt.

Hadimenetrend az általános mozgósítás alatt.

(Az aradi vonatok közlekedése. — Az államvasutak és az Acsev újabb intézkedései.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 4.

A sok egyéb szájról-szájra keringő hamis, tulzott, elferdített hír között, amelyekkel mostanában telítve vannak az emberek, néhány nap óta azt is sűrűn hallani, hogy augusztus hatodikával megszűnik a vasuti személyszállító forgalom. Mondanunk sem kell, hogy ebből a híresztelésből egy szó sem igaz. — Augusztus hatodikával csakugyan változik a menetrend, azonban épen ellenkezőleg: az államvasuti vonalon az eddigiekénél több vonatot bocsátanak a közönség rendelkezésére, ellenben egyes újabb vonalokon is kiterjesztik a hadivonal jellegét:

Értesüléseink, amelyeket az újabb hadimenetrendről szereztünk, a következők:

(Arad forgalma Budapest — Tövis — Temesvár felé.)

Az államvasutak vonalain az általános mozgósítás harmadik napjával újabb hadimenetrend lép életbe, amely kétféle vonatközlekedést tesz lehetővé: postajáratok biztosítják az utazást nagyobb távolságokra és pontos — bár a rendesnél sokkal lassabb menetrenddel, továbbá helyi vonatok, amelyeknek menetrendjéért nem vállalnak felelősséget a vasutak. Az újabb menetrend Aradot érdeklő vonalairól és relációiról illetékes helyen a következőket tudtuk meg:

Arad és Budapest között az eddigi egy postavonatpár helyett két postavonatpár tartja fenn az összeköttetést, ezenkívül pedig Arad és Békéscsaba között egy helyi vonatpár közlekedik.

Aradról Budapestre postavonat indul délután 12 óra 40 perckor és mint eddig is: éjjel 1 óra 46 perckor. Helyi vonat Békéscsabaig és kizárólag harmadosztályu kocsikkal reggel 5 óra 4 perckor indul Aradról.

Budapestről—Aradra érkeznek a következő vonatok: postavonat délután 1 óra 30 perckor, és éjjel 1 óra 28 perckor, helyi vonat, amely Békéscsabáról jön reggel 7 órakor.

Aradról Temesvárra postavonatok mennek 2 óra 36 perckor délután és 3 óra 50 perckor éjjel, továbbá helyi vonat reggel 4 óra 7 perckor. Temesvár felől a postavonatok Aradra érkeznek délelőtt 11 óra 19 perckor és éjjel 12 óra 9 perckor, a helyi vonat pedig 9 óra 59 perckor érkezik.

Aradról Tövis felé délután 3 óra 34 perckor indul postavonat és délelőtt 10 óra 59 perckor érkezik be Aradra a Tövis felől jövő postavonat.

Az Arad—kikindai vonalon az eddigi menetrend marad érvényben azzal a különbséggel, hogy 5 óra 50 perckor nem érkezik és 6 óra 25 perckor nem indul az aradi állomáson az eddig fennállott vonatpár.

A felsorolt vonatok menetideje nem tér el a mozgósítás első napjától érvényben levő hadimenetidőtől: vagyis például Budapest és Arad között körülbelül 12—13 óra hosszát tart az utazás. Pontosban betartott menetrendje azonban csak a postavonatoknak van, mert a helyi vonatok érkezésének, indulásának, feltüntetett menetidejének betartásáért, sőt azoknak egyáltalán való indulásáért semmiféle felelősséget nem vállal az államvasutak igazgatósága.

A közönség számára fontos tudnivaló, hogy a postavonatokon utazáshoz hatósági igazolvány kell a rendes menetjegyen kívül, ellenben a helyi vonatok minden igazolvány nélkül használhatja a közönség.

Az Acsev. korlátozott polgári menetrendje.

Az Acsev. vonalain augusztus hatodikától, az általános mozgósítás harmadik napjától kezdődően hadimenetrenddel csak postavonatok közlekednek. Hatodikáig az eddig érvényben levő július 28. után életbelépett menetrend szerint bonyolítják le a közlekedést és személyforgalmat az Acseven. A postavonatok menetrendjéről legközelebb részletesen tájékoztató

hirdetményeket bocsát ki az Acsev. igazgatósága, azonban illetékes helyről szerzett információk alapján máris megirhatunk annyit, hogy

a személyszállítást az Acsev. egyetlen vonalán sem szüntetik be.

Az Arad-brádi vonalon augusztus hatodika után két vonatpár tartja fenn a személy- és posta-forgalmat. Naponta kétszer indul Aradról Brád felé motor és ugyancsak két brádi motor érkezik Aradra mindegy nap. A vonatok összeállítása olyan lesz, hogy a várható forgalmat fennakadás nélkül le tudják bonyolítani. Ezen a postavonatokon, továbbá Ujszentanna és Kétegyháza, valamint Borosjenő és Menyháza között utazási igazolvány nélkül utazhat a közönség, mert az említett vonalak nem tekinthetők hadivonalnak.

Az arad—szegedi vonal — mint ismeretes — már a részleges mozgósítás után két szakaszra oszlott: az arad—makóira, amelyen fennmaradt és egészen hatodikáig fenn is marad a normális közlekedés és a makó—szegedi hadivonalra, ahová jelenleg nem lehet utazni. Az újabb hadimenetrend szerint az egész arad—szegedi Acsev. pálya beállított hadivonalá lesz, azonban egy Arad és Szeged között postavonatpár fölveszi a szünetelő közlekedést. Most foglyanak a végleges tárgyalások egy második vonatpár indításáról, amely Arad és Szeged közt járulna hozzá a forgalom jobb lebonyolításához. Ezek a vonatok, valamint a Mezőhegyes—Kétegyháza közti vonatpár csak utazási igazolvánnyal áll a közönség rendelkezésére. A részletes menetrendet mindezekről a vonatokról már holnap, vagy holnapután közlésezi az Acsev. igazgatósága.

Főntartja az Acsev. a teherszállítást.

Az újabb menetrendváltásokkal kapcsolatban az Acsev. igazgatósága ezeket közli:

Az aradi és csanádi egyesült vasutakon az általános mozgósítás folytán beállott rendkívüli körülmények következtében

augusztus hó 6 ától kezdődőleg az eddigi menetrend helyett korlátozott polgári menetrend lép életbe.

Glattfelder püspök pásztorlevele a háborúról.

Glattfelder Gyula dr. csanádi püspök augusztus elsején temesvári szép és felemelő hangú pásztorlevelet intézett egyházmegyéje papságához. A gyönyörű nyelvezetű pásztorlevél, amely telve van igaz hazafisággal és istenbe vetett bizalommal, valóban balszamos vigaszt jelent ezekben a nehéz napokban az emberek lelkére. A pásztorlevél elsősorban a hadba vonuló és az itthonmaradt papsághoz szól, azonban annak mély gondolatait, szép eszméit minden magyar ember egyforma lelki gyönyörűséggel olvashatja. A pásztorlevél szövege a következő:

Tisztelendő Testvérek!

Felséges urunk, ki hosszú évtizedeken keresztül uralkodásának, dicsőségének azt vallotta, hogy a békét népei számára megtartotta, a haza és népei ellen indított gonosz merényletek láncolata által kényszerítve volt kardot rántani, hogy a fegyver erejével biztosítsa korona és nemzet becsületét. Ránk szakadt tehát a háború az ó nagy áldozataival. S ha az egész nemzet meg fogja érezni a háború sanyarúságait, elsősorban a csanádi egyházmegye népe fogja viselni annak terheit, hisz a háború színtere közvetlen szomszédságunkban van. Ép azért, miként az apa nehéz órákban szeretett gyermekeihez, úgy szólok hozzátok, Krisztusban Szeretett Fiaim, a reánk következő megpróbáltatások napjai küszöbén és kérek benneteket, legyetek tudatában a nehéz időkben magasztos hivatástoknak és ama szent köte-

leteknek, melyeket mindig, de főleg a válság óráiban nyájtatokkal szemben teljesíteni tartoztok.

Mindenekelőtt hozzátok fordulok, Kedves Fiaim, kiket a királyi szózat a hadsereg kötelékébe hívott, hogy ott tegyetek eleget szent hivatástok magasztos parancsainak. Műltem azon a buzgóságon és készségen, mellyen Fenséges Urunk hívó szózatára siettek a zászlók alá gyűlt hadsereg körében. Rá ismertem ebben arra a papi lelkületre, mely minden körülmények közt kész a kötelességteljesítésre, de fokozott buzgósággal válikozik erre a veszedelem óráiban. Szeretettel kérek benneteket, Kedves Fiaim, kötelességetek épületesen véghezvételére. A nyomor és szenvedés látása el ne kedvtelenítsen titeket, ellenkezőleg, ti legyetek mindig azok, kik a kegyelmi élet kincseiből merítve szeretettel, kitartással és derült lélekkel bizalmat és nyugalmat terjesszettek magatok körül.

A betegekhez és haldoklókhöz készséggel induljatok a veszélyt nem ismerve, őket vigasztaljátok. Lássák bennetek katonatestvéreitek a jó pásztor képét megjelenni, ki mindenüvé eljut, hol vigasztaló szóra, fájdalmat enyhítő áldásra, örök dicsőséget előkészítő szentségkiszolgáltatásra szüksége van. Meg vagyok győződve, Kedves Fiaim, hogy bennetek új életre fognak kelni a magyar történelem aicsó nagy papjai, kik ha nem is fegyverrel a közben, de hősi szívvvel kebletekben bizonyosságot fogtok tenni Isten és ember előtt, hogy a szó legnemesebb értelmében apostolokká lettetek felavatva.

De hozzátok is nagy szeretettel szólok,

Tisztelt Testvérek, kiket a haza védelmére a királyi szó munkakörötökben el nem hívott, hanem ugyanazon szent feladat fokozott végzésére otthon tartott. A nehéz körülmények között, melyekbe népünk jutott, ti legyetek a szirt, melyen a nyugtalanság, izgalom és szenvedély hullámai megtörnek. Nagy lelki fölényvel, mindenki baja iránt érdeklődő krisztusi lélekkel, a haza szent érdekein odaadással csüngő honpolgári kötelességtudással, még nagyobb buzgósággal végezzétek tiszteteket, mint a béke napjaiban. Ha netán a végrehajtó hatalom kényszerítő eszközei községtekben hiányoznának, a ti buzdítástok és atyai példátok szolgálaton serkentést a hűveknek hazafias kötelességük teljesítésére. Nagy lelki épüléssel láttuk ugyan, hogy hűveim között azok, akiknek a zászló alá kellett állani, nem szorultak buzdításra s tiszteletreméltó kötelességtudással indultak utjukra, de ha talán azok, akik otthon maradtak; szülők, hitvesek, gyermekek elesüggendének, újra és újra magyarázzátok meg nekik a szószekekről, hogy a hazával és királlyal szemben kötelességet teljesíteni a legkimagaslóbb keresztény lelkületre vall.

Találékonyssággal használjátok fel mind-ama eszközöket, amelyek az anyaszentegyház szertartásaiban fellelhetők és alkalmassak az aggodó kedélyek lecsillapítására. Ne elégedjen meg a köteles és hivatalos istentiszteletek megtartásával, hanem valótányszor csak alkalom kínálkozik, gyűjtsétek össze a honmaradt népet a templomban és tartsatok velük ájtatosságot, hogy lelkük nyugtalansága elsimuljon és belássák, hogy az ami történt, nem csapás, hanem kötelesség. Okossággal buzdítsátok a

Ez az új menetrend az állomásokon ki van függesztve. Ehhez az új menetrendhez megjegyeztetik, hogy az Arad—szegedi vonalon a 4. és 25. számú vegyesvonatok rendszerint naponta fognak közlekedni, de esetleg beáltható rendkívüli körülmények miatt ezeknek a vonatoknak közlekedése el is maradhat; amiről a közönség naponta — esetleg az előző napon — az állomásokon tájékoztatást nyerhet. Az Arad—brádi vonalon szükség esetén külön szükségleti személyvonatokat is fogunk közlekedtetni, amire nézve az utazó közönség az állomások utján lesz esetről esetre értesítve.

Értesítjük továbbá a szállító közönséget, hogy tekintettel az általános mozgósítás folytán beállott rendkívüli viszonyokra, az aradi fűtőházi települnön „Arad Fűtőház” elnevezéssel az összes gyors- és teheráru forgalomra létesített mellék árukezelési és elszámolási helyet a közönségnek rendelkezésére továbbra is fentartjuk.

Aradon helyben feladásra kerülő, vagy vonalainkon Aradra való rendeltetéssel feladásra hozott gyors- és teheráru „Arad-Fűtőház”-ra adandók fel és a simándi-uti felüljáró mögött létesített ideiglenes árukezelési helyen vétetnek fel, illetve adatnak ki.

750 kilogramnál súlyosabb, egy kocsi hosszát meghaladó áruk és oly áruk, melyeknek kezelésére külön berendezések szükségesek, csak külön megegyezés mellett vétetnek fel szállításra. Az áruforgalmat Arad—Kiszombori, Mezőhegyes—Kétegyházi, Arad—Brádi, Ujszentaanna—Kétegyházi, Borosjenő—Csermői valamint a kezelésünk alatt álló Boroshebes—Ményházi és Alföldi első gazdasági vasut vonalon fekvő állomásaink egymásközi forgalmában továbbra is fentartjuk, fenti korlátozásokkal, azonban a Szőreg—bezárólag—Szegedi vonalszakaszunkra helyben, valamint a velünk csatlakozó pályákra való átmenetre rendelt küldemények felvétele egyelőre szünetel, kivéve azokat, a melyekre nézve a m. kir. államvasutak forgalmi korlátozása ki nem terjed.

Az „Arad-Fűtőház”-i szállítmányoknál mindenkor az aradi díjtételek alkalmazatnak.

A mozgósítás folytán beállott rendkívüli forgalmi viszonyok következtében a vasuti üzletszabályzat 75. §. (3.) 5. pontja és a vasuti áruforgalomra vonatkozó berni nemzetközi egyezmény 14. cikkéhez tartozó végrehajtási határozmány 6. §. (3.) 2. pontja alapján a kereskedelem gyi magyar királyi miniszter urnak folyó évi július hó 30-án 484—B. 1914. szám alatt kelt engedélyével gyorsárúkra és élőküldeményekre nézve 3 napi, teherárúkra nézve 8 napi póthatáridőt állapítottunk meg folyó évi július hó 31-től kezdve mindazon szállítmányokra, melyek állomásainkon fel- és le-

adásra kerülnek, vagy vonalaink bármelyikét átmenetileg érintik. E rendkívüli póthatáridőket az érvényben lévő határ- és póthatáridőkön kívül úgy a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai, mint a nemzeti forgalomban is érvényesíteni fogjuk.

Egyidejűleg ugyancsak fenti időponttól kezdődő érvénnyel a kocsik rakodási idejét a vasuti üzletszabályzat 63. § (12) illetve 80. § (8) pontja alapján 9 nappali órára szállítjuk le, továbbá a feladásra hozott küldeményeket csakis az üzletszabályzat 64. § ában megjelölt korlátozások mellett fogjuk felvételre elfogadni. Ezek a korlátozások visszavonásig érvényesek.

A mozgósítás folytán beállott rendkívüli forgalmi viszonyok következtében a kereskedelmi magyar királyi miniszter urnak folyó évi július hó 30-án kelt 484—B. 1914. számú felhatalmazása és az üzletszabályzat 63. § (12.) illetve 80. §-ának (8.) pontja alapján további intézkedésig folyó évi július hó 31-től kezdve „Arad fűtőház” korlátolt forgalmu árukezelési helyen fel- vagy leadásra kerülő összes gyors és teherárúkra a díjszabásszerű fekbérmentes időt a felére szállítjuk le, a fekbért háromszorosára emeljük fel. Ez a rendelkezés visszavonásig érvényes.

Arad város élelmezése a háboru alatt.

(Az itthonmaradottak segítése. — Az előzékeny vasut. — Nőmunkások férfi nap-számja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 4.

A hadba vonuló hadsereg élelmezése a legfontosabb feladata a háborut viselő félnek. Teljes megnyugvással vehető tudomásul, hogy a hadvezetőség lelkiismeretesen és teljes odaadással szenteli figyelmét ennek a döntő kérdésnek és hadseregünk ellátása kifogástalan lesz. Élelmiszerek oly bőségben vannak felhalmozva, azok beszerzése oly tömegekben történik, hogy bátran nézhetünk az eljövendők elé.

Ezzel egyenrangú érdek azonban, hogy az ország lakosságának élelmezése sem akadjon meg. A kormány szigorú intézkedéseket tesz ebben az irányban. Legközelebb rendelet jelenik meg, amely szigorú büntetés terhe mellett tiltja az élelmiszerek eltitkolását, elrejté-

népet higgadtságra s türelemre s hogy a béke napjaiban amiképen szüksége volt, úgy most még fokozottabban ápoljátok benne a testvéri érzést a másvallású és nemzetiségi honfitársainkkal szemben, hogy soha félreértés ne támadjon s széthúzás a polgárokat meg ne ossza, hanem valamennyien, kiket a gondviselés ugyanazon egy hazának édes gyermekeivé avatott, egy lélekkel, testvéri szeretettel, kivétel nélkül teljesítsék honfiu kötelességüket.

Szeretettel kérlek benneteket, Tisztelendő Testvérek, ne feledkezzetek meg a hadba vonultak családjairól. Amit annyiszor sürgettem, hogy ne csak tömegpásztorációt végezzetek, hanem a családokkal és egyénekekkel lehetőleg külön is foglalkozzatok, azt most nyomatékosan ismétlem és elvárom tőletek, hogy ama családok ügyes bajos dolgait, melyeket az eltávozott apa, vagy fiu elvégezni nem volt képes, nagy szorgalommal és érdeklődéssel magatokévé tesszitek s mindenüvé eljutva, minden iránt érdeklődve, azt az érzést fogjátok kelteni, hogy senkisémet maradt árván, mert a jó pásztor, az Üdvözítő elevenedik meg cselekvésekben, ki mindeneknek mindene s ha kell apát pótló atya tud lenni.

Különösen lelketekre kötöm Tisztelendő Testvérek, hogy ama szeretetműveket, melyek a háboru áldozatainak, a sebesülteknek megkönnyítésére és a szűkölködő családtagok felsegélyezésére jó emberek által életbe hívatottak, támogassátok és ha községtekben ilyen nem volna, e műveket szervezzétek. A Vörös Kereszt Egyesület támogatására a hiveket felhívjátok és abban magatok is jó példát szolgáltatassatok, a tehetősebbeket pedig kérjétek, buzdít-

sátok, hogy ama családokat családientartó harcba indult, fokozott felebaráti szeretettel támogassák és ebben szintén jó példával járjatok elől. Ugyanitt meghagyom, hogy a Szent Antal persely jövedelme s szegények istápolására szolgáló bármily kegyel alapítvány, mely rendelkezések alatt áll, elsősorban a harcba vonult katonák szűkölködő családjainak istápolására fordíttassék.

De tudom, hogy a nagy események közt nem sok szóra, hanem nagy tettekre és elhatározásokra van szükség, s felteszem, hogy buzgó papi lelkületeknél fogva erre mindig készek lesztek. S mivel minden nagy elhatározásnak és szent eredménynek forrása az Ur kegyelme, melyet buzgó imádsággal kell lekönyörögnünk, ezért elrendelem: 1. Oratio imperata-ként elrendelem a Missa tempore belli orációját.

2. A napi szentmise után az oltáriszentség előtt a hivekkel mondassék el három Miatyánk és Üdvözlégy valamely alkalmas más imádsággal a királyért, a hazáért és a harcolókért.

3. Vasár- és ünnepnap a nagy szentmise szentségkítéssel tartassék.

4. Minden vasár- és ünnepnapon esti istentisztelet tartassék szentségkítéssel és alkalmi szentbeszéddel.

Az Ur lelke legyen rajtatok és hozza meg minél előbb a Mindenható kegyelme fegyvereinknek a diadalt, felséges királyunknak, nemzetünknek a békét és mindannyiunknak a megelégedés és boldogság napjait.

sét és szigorúan bünteti azt az élelmiszer szállítót, aki ki akarja használni a nehéz helyzetet és ki akar bujni elvállalt kötelezettsége alól, sőt a hatóság köteles tőle az iparigazolványt is elvonni. A rendelet intézkedéseket tartalmaz az élelmiszer árak bizottsági uton leendő megszábasára. Kimondja, hogy a limitált árak ellen csak a bíróság előtt lehet jogorvoslatot keresni.

Arad város ma még nincs abban a helyzetben, hogy a hatóság a rendelkezésre álló legszigorubb eszközökhöz legyen kénytelen nyulni, mert a piaci árak normális keretek közt tartják magukat. Csak a kenyér ára szökik magasabbra napról-napra és ezért érthetetlen, hogy miért késik a tanács a városi sütődék felállításával. Értesültünk arról, hogy felvetődött az eszme, vegyen a város lisztet és ossza ki a rászorulóknak között. Ennek semmiféle hatása nem volna, mert ez a kenyér árát abszolút nem befolyásolhatná. A városnak bőségesen kell a kenyeret a piacra dobni, hogy a kenyéruzsorát megakadályozza. Néhány métermázsza liszt lehet pillanatnyi segítség, de a háboru hosszú ideig tarthat és kenyeret mindenkinek kell ennie, még pedig minden nap.

A hadi vasuti menetrend életbeléptetésével az egész országban megakadt az élelmi cikkek és a tüzelő anyag szállítása. Just Ferenc az aradi üzletvezető rendkívül lekötözött előzékenységgel arról értesítette a város tanácsát, hogy az üzletvezetőség gondoskodni akar arról, hogy a város élelmezése lehetőleg biztosítottassék és ezért arra kéri a tanácsot jelölje meg, hogy a város maga milyen élelmi cikket akar szállítani és szüksége van e tüzelő-anyag behozatalra. A tanács tekintettel a hatósági husszékra azt kéri, hogy a temesvári—lippai vonalon biztosítson a vasut 40—50 vaggont élőállat szállításra és ugyanannyi vaggont az Arad-budapesti vonalon a perosz kőszénnek, valamint az erdélyi vonalon a magyar szénnek szállítására. A vasut esetről-esetre adja ki a szállítási engedélyeket.

A polgármester ma utasította a városi kamarást, a kertészt és a városgazdát, hogy minden olyan esetben, amikor kisegítő munkásokat kell felvenniök, a bevonultak itthon maradt családtagjai közül válasszanak és ha női munkást kapnak is, fogadják fel, mert a város ily módon is akarja az itthon maradottakat támogatni. A ki hajlandó tehát dolgozni, jelentkezék az említett helyeken. Előnyben részesülnek a gyermekes anyák, akik épen olyan nap-számot kapnak, mint a férfi munkások.

A polgármester által megindított gyűjtési akcióban mind szélesebb rétege vesz részt az aradi társadalomnak. A mai nap a következők adakoztak: Aradmegyei takarékpénztár 1000 korona, Bohus Zsigmond báró 300 korona, Aradi polgári jótékony nőegylet 500 korona, Szuchy Károly 10 korona, Wágner Ágoston 20 korona, Neubauer József 10 korona, id. Müller József 100 korona, Kilényi János 10 korona, Szántó Péter 10 korona, Salgó Endrécse 5 korona, Balázs István 10 korona, Csécsi Imre 20 korona, Dobiaschy József 100 korona, Szabó Kálmán 20 korona, Czeiler Jenő 100 korona, Horváth Sándor 10 korona, Virág Lajos 20 korona, Rozenfeld Herman 50 korona, Pataky Sándor 20 korona, Fodor Gyula 50 korona, Aradi hivatalosolgák jótékony célu asztaltársasága 50 korona, Tabakovits Emil és neje 100 korona.

A jótékony egyesületek akciójáról lapunk más helyén írunk.

Az aradi Népiroda, amely a bevonultak családtagjainak segítésére alakult, ma délután az Aradi Kereskedők Köre helyiségében megkezdte működését. A polgármester felhívásának, amellyel a város polgárait a Népiroda bizottságához való csatlakozásra hívta fel, igen szép eredménye volt, már az első napon sokan jelentkeztek a város különböző rétegeiből, a kik felajánlották szolgálatukat és tudomásul vették beosztásukat. Miután a bizottság teendői igen meg fognak szaporodni, óhajtható lenne, ha a polgárság soraiból minél többen jelentkeznenek a Népiroda munkájának ellátására.

Már az első napon tíz, többnyire sokgyermekes anya jelentkezett a Népirodában, akiknek ügyét haladéktalanul elintézés alá vették.

A Népiroda ismételten felhívja mindazokat, akik nők, vagy serdültebb gyermekek részére foglalkoztatást, házi szolgálatot, irodai, üzleti, mezői vagy egyéb alkalmaztatást tudnak nyújtani, vagy szerezni, hogy azt a bizottság irodájához (Tabajdy-utca 1. sz.) jelentsék be. A bizottság tagjai a Népirodában naponta délután 3—7 óráig tartanak szolgálatot.

Aradi jótékony egyletek segítő akciója.

(A katolikus urinők értekezlete. — Kétszázötven gyermek az izraelita nőegylet népkonyhájában. — A Vörös Kereszt felhívása. — Román hölgyek gyűjtése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 4.

A társadalom jószívűségére soha olyan szükség nem volt még, mint ezekben a napokban, amikor a munkabíró férfiak százezrei távol szeretteiktől fegyverben állanak s amig acélos karral és bátor szíjjel küzdenek a házáért, otthon maradt családjaik felé villám cikázásánál sebesebb rohanásban közeledik, egyre közeledik a nyomor ijesztő rémképe. Örömmel állapítható meg, hogy Arad társadalmában ezekben a nehéz órákban nem maradt közömbös és hamar felismerte azt a kötelességet, amelyet — bár tulajdonképpen állami kötelesség — a társadalomnak is magára kell vállalni és nemes szíjjal teljesíteni, mert milliónyi éhes gyomorral szemben tehetetlen az állam s csak az együttérző, együttműködő társadalom képes arra, hogy gondoskodjék a segélyre szorulókról, hogy elfojtsa a nyomoruságot, amely itt is, ott is felüti a fejét. Magánosok és egyesületek együtt fáradoznak most a nyomor enyhítésén.

Harminc család ebédje.

A hadbavonuló katonák hozzátartozóiról, családjaikról teljes erővel igyekszik gondoskodni minden hatóság, jótékony intézmény és azok az egyletek, amelyeknek e segítő akcióban részvételt anyagi erejük lehetővé teszi. A nagy és lélekemelő munkában részt kérnek maguknak Arad nagy katolikus egyesületei is. Lakatos Ottó minorita rendfőnök ma értekezletre hívta össze a Katolikus Háziasszonyok Egyesületének, az aradi Kongregációknak és az Oltáregyesületnek vezetőit, hogy megbeszéljék tennivalóikat. Az értekezleten megjelentek, tekintettel arra, hogy az egyidejűleg tartott Vörös Kereszt egyleti választmányi ülés sok tagot távol tartott, az értekezlet folytatását szombaton délután 5 órára tűzték ki, amikor újból összejönnek a Weitzer János-utca 2. szám alatt.

Már ma azonban nagy lelkesedéssel elhatározták, hogy vállalkoznak arra és Lakatos Ottó rendfőnököt meg is kéri, hogy a polgármesternél jelentse be, hogy a körülmények

szerint naponta 20—30 ingyen ebédet adnak a bevonult katonák családjaiknak. Az ebédeket az autonóm katolikus kör helyiségében szolgálják föl, ahol, minden nap más-más katolikus egyesület tagjai tartanak inspekción.

A minoriták templomában — mint az értekezlet résztvevői elhatározták — vasárnap az ebédköltségekhez hozzájárulásra külön gyűjtést rendeznek a kongregációk tagjai. Kétségtelen, hogy a templomi, kegyeletos gyűjtés teljes mértékben sikerrel fog járni és a nemes cél számára jelentékeny összeget jövedelmez.

A katolikus egyesületek tagjai végül önként és a legnagyobb készséggel vállalkoztak arra, hogy a Vörös Kereszt-egyesületnek az aradi állomáson minden tekintetben segítségére legyenek, ha olyan teendők szüksége áll be, hogy a pályaudvari üditő állomás megkezdje működését.

Tenner Józsefné nyilatkozata.

Jótékony célu egyesületeink közül az izraelita jótékony nőegylet már tegnap választmányi ülést tartott, amelyen elhatározta, miként veszi ki részét a nagy segítőakcióban.

A választmányi ülés határozata, mint azt már mai számunkban megírtuk, az volt, hogy a nőegylet megnyitja népkonyháját, amely a nyári hónapokban különben nem szokott nyitva lenni, s itt naponta kétszázötven gyermek számára ad ingyen ebédet. Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste Tenner Józsefnét, a népkonyha élén álló fáradhatatlan agilitásu, nemesszívü uriaszonyt, hogy megkérdezze tőle, milyen módon választják ki azokat a gyermekeket, akik valóban rá vannak szorulva az ingyen ebédre.

— Ez a kérdés nekünk is gondot okozott — válaszolta az uriaszony, végül is a polgármester urral és a főkapitány urral úgy állapodtunk meg, hogy azokat a gyermekeket látjuk el ingyen étellemmel, akiket a kerületi rendőrbiztosok kijelölnek. Ezek most összeírják ugyanis a segélyre szorulókat az egész városban, s ebben a munkájukban tekintettel lesznek arra a körülményre is, hol mennyi gyermek van. A gyermekeknek igazolványt adunk, s ennek alapján kapják meg majd az ingyen ebédet hétfőtől kezdve. Az összeírás most folyik még, csütörtöktől vasárnapig naponként délután öt és hét óra között osztjuk ki az igazolványokat. Az a terv is foglalkoztat, hogy napközi otthont létesítsünk azoknak a gyermekeknek számára, akiknek apjuk bevonult, anyjuk pedig munkába állt, s ha ez a tervünk sikerül, úgy elérjük azt, hogy az egyedül maradt szegény gyermekek ne csak az ebéd ideje alatt, de napközben se érezzék fájdalmas egyedüllétüket.

Az aradi román nőegylet

szintén kiveszi részét abban a mozgalomban, amelyet a jótékony egyletek indítottak, amely a társadalom minden osztályát feldöleli. A román nőegylet holnap délután választmányi ülést tart, amely az elnökségnek azon indítványával foglalkozik, hogy nagyarányú gyűjtést indítsanak a bevonultak családtagjai számára. A gyűjtést Pap I. János püspök és a Viktória takarékpénztár nagyobb összeggel fogják megnyitni. — Itt említjük meg, hogy Pop Cs. István dr. országgyűlési képviselő két szobát ajánlott fel a háború sebesültjei számára.

A Vörös Kereszt Egyesület

aradi fiókja a következő felhívást intézi Arad város közönségéhez:

A Vörös Kereszt Egyesület aradi fiókja minden előkészületet megtett arra nézve, hogy emberbaráti hivatásának minél tökéletesebben megfelelhessen. A fiókegyesület holnap helyezi

üzembe az üditő-állomását, amelynek hivatása az Aradon átutazó sebesült katonákat üditő itallokkal ellátni. Ha a fegyverek összemérése intenzívebb lesz, száz és száz sebesült érkezik egy-egy vonattal. Nagy apparátus szükséges az átvonuló sebesültek gyors kiszolgálásához s erre a munkára a legalkalmasabbak a nők. Ép ezért az aradi Vörös Kereszt fiókegyesület felszólítja Arad hazafias asszonyait és leányait, hogy akik nem ajánlották fel szolgálatukat az önkéntes ápolónői tanfolyam szervezésénél, azok vállaljanak feladatot az üditő-állomásnál. Nem vár rájuk nehéz munka, hiszen a szenvedőkön segíteni a legszebb női hivatás s ez a feladat annyi izgalmakkal sem jár, mint például a sebesültek kötözése. A jelentkező hölgyek csoportokként ügyeletes szolgálatokat fognak teljesíteni s a szolgálati beosztást az üditő állomás vezető orvosa fogja rendezni. A vállalkozó hölgyek pénteken és szombaton délelőtt 10 órától 12 óráig jelentkezzenek felvételre a vasutállomás várótermében. A személyes jelentkezés kötelező.

Az Aradi Vörös Kereszt Egyesületnek egyéb kérése is van a közönséghez. A fiókegyesületnek ágypárnákra van szüksége. Nem kér az egyesület drága toll-párnákat, amelyek erre a célra nem is alkalmasak. Az ágyszőnyegetek tömjék meg tengeri füvel, vagy szecskával s juttassák el a városi kamarási hivatalhoz. Kevés költséggel jár ez az áldozat, de aki teljesíti az egyesület kérését, az nagy szolgálatot tesz annak a nemes, emberbaráti akciónak, amelyet a Vörös Kereszt Egyesület teljesít.

Az egyesület harmadik kérése az, hogy az üditő-állomás céljaira adományozzon a közönség pörkölt kávé, teát, cukrot, csokoládét, kekszket, cukorkát, szivart és cigarettát, amelyeket a sebesült katonák között fognak kiosztani. A legcsekélyebb adományokat is szívesen látja az egyesület. Az adományokat Hermann Gyuláné (Andrássy-tér 14. sz. I. emelet) címére küldjék a nemesszívü emberek.

Az aradi Vörös Kereszt csak úgy tehet eleget vállalt nehéz feladatának, ha a társadalom részéről a legnagyobb mértékben támogatásra talál.

Nyílt levél

Özvegy Hauser Károlyné Urnó Öméltóságához!

Méltóságos asszonyunk! A fegyverbehívott tartalékosok családjai érdekében megmozdult az ország egész társadalmában. Az elválás és a féltő aggodás könyei még nem száradhattak fel az itthon maradt feleségek és gyermekek szemében s máris kopogtatott ajtajukon a nyomor, az éhség réme. Ezt a rémet akarja elűzni a magyar társadalom, amelynek hatalmas akciójában Arad is kötelességszerűen ki akarja venni a maga részét.

Hozzánk, a behívottak hátrahagyott családjaiknak ügyeit intéző népirodához tömegektől érkeznek jelentések a magánosok és a jótékony egyesületek nagyszerű áldozatkészségéről. Nincs ennek a városnak jótékony egyesülete, amely akár összes alapjait ne áldozná arra a célra, hogy az érettünk küzdők és érettük vérzők családjaikat megmentse az éhség és nyomor szörnyűségeitől. Csak épen az aradi szegénytanulókat segélyező egyesületekről nem hallottunk eddig semmit, csak ezt az egyletet nem láttuk a tevékenykedők soraiban.

Nem kétszer ad ma, aki gyorsan ad, hanem egyáltalában nem ad az, aki későn ad. Az utókon éhség-hajtotta gyermekek és anyák várják a feljüket nyúló mentő kezét. És épen az az egylet, amelynek élén Méltóságod áll s amelynek feladata épen az éhező iskolagyermek ellátása, épen ez az egylet ne mozdulna meg? Hihetetlen és el-

képzeltetlen ez s egyedül és kizárólag abban találjuk ennek az okát, hogy Méltóságod távol van Aradtól s nem intézkedhetik oly gyorsan és erélyesen, mint azt tenni szokta mindannyiszor, ha a szenvedők és elhagyottak könyeit kell le-törölni.

Méltóságos Asszonyunk! Kérő és sürgető szóval fordulunk Méltóságodhoz: kegyeskedjék sürgősen, egy pillanatnyi késedelem nélkül intézkedni, hogy az egyet által fentartott népkönyha lehetőleg azonnal megnyíljon a behívottak támasz nélküli gyermekei számára. Nem lehet és nem szabad azt a hitet keltenünk az itthonmaradt, támasz nélküli nőkben és gyermekekben, hogy amikor a férfiak és apák véráldozattal s talán életükkel áldoznak a hazáért és annak társadalmáért, hogy akkor ez a társadalom talán kielekűen anyagi kérdéseket csinál az itthonmaradottak támogatásából. Tudjuk és meggyőződünk már arról, hogy ahol tenni kell, ott Méltóságod mindig az első sorban kér helyet: kérjük, siessen most is a megszentelt munkára, a nyomor enyhítésére. Éhes gyermekek járnak közöttünk: meg kell nyitni a népkönyhát, hogy Arad áldozatkész társadalma, amely a Méltóságod vezetése alatt naggyá fejlődött egyesület céljaira mindig készséggel áldozott: a jövőben is lelkesedéssel tehesse ezt meg.

Csak a sürgős segítség értékes segítség!

Méltóságodnak mindenkor készséges szolgálói:

A bevonultak családtagjait
támogató népiroda.

Take Jonescu

román miniszter Aradon.

(A titokzatos Lahonay. — A koronatanács döntése. — Koalíciós kormány Romániában.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 4.

Az Aradi Közlöny hétfői számában megírtuk, hogy a Fehér Kereszt szállóban vasárnap éjszaka megszállott Lahonay követségi tanácsos, aki automobilon Párisból jött és Romániába igyekezett. Ma megállapítottuk, hogy

a titokzatos Lahonay nem követségi titkár, hanem Take Jonescu volt román belügy-miniszter,

a ki a román mérsékelt konzervatív párt vezére. Take Jonescu utazásának rendkívül fontos okai vannak s épen azért használt álnevet az egész uton, nehogy a hírlapírók megtudván érkezését, kérdésekkel ostromolják meg.

Take Jonescu voltaképpen nem Párisban, hanem Londonban volt, amikor a monarchia mozgósításának híre az angol fővárosba érkezett. Erre Take Jonescu átment Párisba. Ide kapta a román kormányelnöknek, Bratianunak azt az értesítést, hogy azonnal utazzék haza. Mivel tudta, hogy a keleti expressz közlekedését az uton bizonyosan be fogják szüntetni, automobilt bérelt s azzal indult el Párisból. Ugyanis neki hétfő délutánra Sinajában kellett lenni, mert akkor kezdődött meg az a koronatanács, amelyben tudvalevőleg Károly román király a hármasszövetséghez való csatlakozásra hívta föl Romániát. Take Jonescu Budapestre bő információt kapott Bukarestben lévő híveitől, aki Romániának ma is egyik legdöntőbb sulyu politikusa. Take Jonescu Aradon csak két román politikussal érintkezett, akiknek többek között a következőket mondta:

— Azért jöttem olyan tűneményes gyorsasággal, hogy kellő időben hazaérkezhessem.

Ausztria-Magyarországon minden akadály nélkül folytathattam utamat, mert Berchtold külügyminiszter a párisi követtel olyan utlevelet állított ki nekem, amely előtt minden sorompó kinyílik. Romániában azt tervezik, — s ezt én is helyeslem — hogy a mostani kormány lemond és az összes pártok vezéreiből álló koalíciós miniszterium vezeti az ügyeket; Bratianu mostani kormányelnök megmarad miniszterelnöknek, mert benne a legsovénabb ellenzék is megbizik. Jorga vezetése alatt működő túlzó konzervatív pártnak csak két tagja nem helyeselte a megoldást, de az ő szavuk nem lehet döntő ilyen fontos kérdésben. Ugy tudom, hogy minden párt helyesli azt a megoldást, hogy ne a mostani kormány, hanem a pártokból alakult miniszterium viselje a felelősséget a nemzet előtt ezekért a történelmi eseményekért.

Vilmos császár támadása Oroszország ellen.

— A német uralkodó trónbeszéde. — A cár felelős a háborúért. — Kitartás a szövetséges mellett. —

— Saját tudósítók táviratai. —

Berlin, augusztus 4.

A birodalmi gyűlés ma rendkívüli ülést tartott, amelyet Vilmos császár hatalmas trónbeszéddel nyitott meg. Beszédében erősen kiemelte békeszeretét s hogy a német kormány eddig provokálásokra se reagálva az összes erkölcsi, szellemi és gazdasági erők fejlődését követte legfőbb céljául és elsősorban állott, aminek az egész világ tanuja volt, hogy Európa népeitől a nagyhatalmak háboruját elhárítsa.

— Ekkor — folytatta beszédét a császár — barátom, Ferenc Ferdinánd főherceg meggyilkolásával örvény tárukt fel. Szövetségesem

Ferenc József császár és király kénytelen volt fegyverhez nyulni,

hogy birodalma biztonságát egy szomszéd államból származó veszedelmes üzemek ellen megvédje. Jogos érdekei követésében az orosz birodalom állott a monarchia útjába. Ausztria-Magyarország mellé hiv bennünket nemcsak szövetségbeli köteletségünk, hanem egyuttal az a hatalmas feladat is hárul reánk, hogy a két birodalom régi kulturközösségével együtt saját pozíciónkat is megvédjük ellenséges erők rohamával szemben. Nehéz szívvel kellett hadseregünket egy szomszéd ellen mozgósítani, amelyvel annyi csatamezőn vállvetve harcoltunk. Ószinte fájdalommal látom megsemmisülni a Németország részéről hűen megőrzött barátságot.

Oroszország engedve egy telhetetlen nacionalizmus unszolásának, védelmére kelt egy államnak, amely gonosz merényletek támogatása által felidézte a háboru borzalmát.

— Hogy Franciaország is ellenfeleink oldalára áll, az minket meg nem lepott. A jelen helyzet eredménye egy orosz akaratnak, amely évek óta dolgozott a német birodalom hatalma és felvirágozása ellen. Minket nem üz a hódítás vágya,

a ránk erőszakolt önvédelemben tiszta lelkiismerettel és tiszta szívvel ragadunk kardot. A német birodalom népeihez és törzseihez fordulok szózatommal, hogy teljes erővel,

szövetségesünkkel való testvéries együttérzéssel

Azóta tudvalevőleg megtörtént a nevezetes minisztertanács, amelyen már Take Jonescu is résztvevett. Ő különben szintén tárcát fog vállalni a koalíciós kormányban. Ma délután publikálták különben Bukarestben a román koronatanács döntését, amelyről csak rövid értesítés jutott el Magyarországra. Az értesítés lényege az, hogy kimondották a koalíciós kormány megalakulását s az európai háboruban Ausztria-Magyarországhoz, illetve Németországhoz való csatlakozást.

Az aradi Romanul jelenti egy szófiai távirat alapján: Az orosz kormány ultimátumszerű jegyzéket intézett a román kormányhoz, amelyben huszonnégy órán belül választ kér arra nézve, hogy Románia milyen magatartást foglalt el az osztrák-magyar orosz háboruban.

védjék meg, amit békés munkával alkottunk. Apáinkat követve, szilárdan és hiven, komolyan és lovagiasan, alázatosan Urunk előtt és harorakészen az ellenség előtt, úgy bizunk az örök mindenhatóságban. Önökre tisztelt uraim, tekint ma fejedelmek és vezérek körül seregelve az egész német nép. Hozzák határozataikat egyhangulag és gyorsan, ez legbensőbb kívánságom.

A történelmi jelentőségű beszéd a birodalmi gyűlés tagjaira rendkívüli hatást gyakorolt.

Berlinből jelentik: A császár határozott erős hangon olvasta fel a trónbeszédet. Midőn Ferenc Ferdinánd meggyilkolásáról beszélt, remegett a hangja az izgalomtól. Azt a részt, hogy Oroszország a szövetséges monarchia útjába állott, csak nagyon röviden említette.

A trónbeszéd után a császár kijelentette: — Nem ismerem többé pártokat, csak németeket! Annak bizonyosságául, hogy önk készek, pártállás, valláskülönbség nélkül összetartani és minden veszélyen, vészen át engem követni. Felszólítom a pártok vezetőit

lépjenek elő és fogadják ezt kéz-szorítással.

A pártok vezetői előléptek

a császár kezét szorított mindegyikkel.

A birodalmi gyűlés tagjai ezután elénekelték a Heil der im Siegeskranz című dalt. A császár elhagyta ezután a termet. Az ünnepség igen mélyhatású volt.

Nem vesznek föl érthetetlen táviratokat. Siket Traján, a nagyváradi posta és táviróigazgató a következőket közli: Tekintetes szerkesztőség! Kérem, sziveskedjék becses lapja olvasóit figyelmeztetni, hogy az elrendelt mozgósítás folytán az olyan magántáviratokat, melyek részben vagy egészben titkos (összebe-szelt, betűjegyes vagy számjegyes) nyelven vannak szerkesztve, továbbá az olyan kétértelmű nyelven szerkesztett magántáviratokat, melyek a kereskedelmi nyelvnek rövidített kifejezéseit, vagy kereskedelmi jelzéseit tartalmaznak, vagy melyekben katonai vonatkozású adatok fordulnak elő, a posta és táviróhivatalok nem vesznek fel, ha pedig tévedésből mégis felvettek, nem továbbíthatnak és nem kézbesíthetnek.

Az eltiltott haditudósítás.

(Szedánt az angol lapok hírel okozták.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 4.

Hivatalos: Bécs, aug. 4. Érkezett 11 óra 10 perckor. Az ellenséges határon nyugalom uralkodik.

Abban a pillanatban, amikor a király elrendelte a részleges mozgósítást, megjelent a magyar kormány igen szigorú hangú rendelete, amely eltiltja a sajtót attól, hogy a haderő mozgulatairól más hiradással szolgáljon, mint amit vele hivatalosan közölnek. Százezer és millió fia kelt hadra ennek a sokat szenvedett országnak és könnyen érthető, hogy a szülők, a feleségek, az apák és az anyák aggodva várják a híreket, amelyek gyermekeik, testvéreik sorsáról mondjanak biztos értesülést. A sajtó hallgat s az újságíró maga is a legkínzóbb bizonytalanságban kénytelen idegeit megfékezni, mert a leghihetlenebb, a leghihetlenebb és csak a lázas fantázia szülte mesékkel, rémregényekkel áll szemben ő is. Anynyi hírt nem termel egy évszázad, mint amennyit az utolsó hét látott megszületni és elmúlni.

Mi az oka, hogy

a hadvezetőség a teljes zárkózottság álláspontjára helyezkedik

és csak a legkritikább esetben engedi meg, hogy egy-egy hír a harctérről tovareppenjen. Tudott dolog, hogy körülbelül harminckét igazolványt állított ki a hadügyminisztérium haditudósítók részére és mégsemj elent meg a lapokban más, mint ami a legszigorubb cenzurán ment át és mint ami a leghivatalosabb helyről érkezik. Bizonyára minden lap legkiválóbb emberét küldötte el a haditudósítás nehéz és testet lelkét ölő szolgálatára, de úgy az újságíróknak ez az elite tábora, mint maga az egész sajtó is

hazafias köteleességet teljesít

akkor, amikor a szükre szabott s semmitmondó, egyáltalában nem szenzációs hivatalos jelentéseket tárja az olvasóközönség elé. Hazafias köteleességünk teszi ezt az eljárást az 1870-71. német-francia nagy hadjáratnak tanulsága, mert maga a nagy német vezérkar erről a hadjáratról írott tizenkét kötetes munkájának előszavában azt jelenti ki, hogy Franciaországot Szedánhoz katonai szempontból a francia hadvezetőségnek az a meggondolatlanúsága jutatta el, hogy

megtúrta a főhadiszálláson az angol haditudósítókat,

akik gyönyörűen megírt, részletesen megszerkesztett, oldalakra terjedő tudósítókat küldöttek lapjaiknak a francia sereg minden mozgulatairól.

Ennek az előszóban elmondott tételnek a bizonyítására szolgál a tizenkét kötetes műnek hatodik kötete, amely kizárólag Szedánról foglalkozik és a következőképpen mondja el, milyen végzetes szerepet játszott az

idő előtti harctéri tudósítás Franciaország Mohácsánál.

Miután a németek a franciák egyik legkiválóbb tábornokát, Bazaine tábornagyot Metzben bekerítették és teljes télenségre kényszerítették, a másik nagy francia sereggel

Páris felől megindult Mac-Mahon,

hogy Metz blokádját megszüntesse és Bazaine felzabardítsa. Einnél a hadseregnek volt maga a császár, III. Napoleon is. Moltke gróf, a német nagy vezérkar főnöke, mint ismeretes, nagyszerűen szervezte a tábori hírszolgálatot s a németek tudtak ugyan ennek a hadseregnek a létezéséről és előnyomulásáról, de bármely tökéletes volt is az akkori viszonyokhoz mérten a felderítő szolgálat, nem tudták megtalálni Mac Mahon seregét és nem tudták megállapítani kitűnő speciál térképeik dacára sem, hogy hol van. Megtörtént az, hogy már körülbelül csak pár napi járásra volt egymástól a francia és német sereg, de semmiféle pozitív értesülése Moltke grófnak nem volt, úgy, hogy az egész német haderő télenségre volt kényszerítve. Óriási volt az izgalom a német főhadiszálláson, ahol I. Vilmos császár is ott volt. Egy éjszaka

sürgönnnyel keltették fel a császárt.

A londoni német nagykövettől érkezett óriási kerüldökkel a sürgöny.

A nagykövet azt az értesítést közölte, hogy a francia második sereg Szedán felé van előnyomulásban.

A császár azonnal felkeltette Moltke grófot, megmutatta neki a sürgönyt és a lángeszű tábornok a német hadseregbe döntő befolyást gyakorló hír hallatára állítólag örömben könyezett.

— Felség — mondotta — megsemmisítjük a francia sereget.

A hír vétele után Moltke gróf azonnal összehívta a vezérkart, eddig kidolgozott összes terveit félredobta és még azon éjszakán megtett minden intézkedést arra, hogy a német hadsereg megcsinálja azt

a világhírű nagy jobbrakanyarodást, amelynek következtében eredeti arcvonalától majdnem kilencven foknyi szögben tért el,

A többi már ismeretes. Néhány nap múlva a német haderő a franciákat Szedánnál teljesen bekerítette.

Még most is élnek köztünk emberek, akik emlékeznek arra a megdöbbenésre, arra a szenzációra, amit a német hadseregnek ez a haditette okozott. Természetesen csak a legbeavatottabbak tudták, hogy mi birta rá Moltke grófot erre a vakmerő elhatározásra, de még inkább keresték-kutatták azt a módot és eszközöket, amellyel és amelyekkel a német vezérkar birtokába jutott a francia sereg mozgulatainak. Hogy a német hadvezetőség a londoni követ sürgönye előtt sejtelemmel sem birt arról, hogy merre masirozik a franciák büszkesége, a grande armée, annak az volt az oka, hogy a lovasságot nem úgy használták fel még akkor, mint ma. Nem volt több napi járásra előretolva, hanem a gyalogsági oszlopok mögött menetelt és a szedáni ütközet adta meg később minden hadseregnek a lovasság modern felhasználásának gondolatát, amely abban a taktikai elvben fejeződik ki:

A lovasság a hadsereg szeme.

Azt a rejtélyt pedig, hogy a londoni követ pontos értesülést küldött a német főhadiszállásra a francia sereg vonulásáról Szedán irányába, maga a követ fejtette meg, aki igen természetesnek találta, hogy

amit a francia főhadiszálláson tartózkodott angol haditudósító lapjának Londonba megírt, ő is elolvasta

és köteleességéhez híven urával, akkor még Vilmos porosz királylyal tudatta. Szedánnál

bukott meg III. Napoleon császársága, homályosult el a francia gloria, és született meg a nagy német birodalom egysége, amelynek mostani ura II. Vilmos császár a magyar nemzetet hálára kötelezően teljesíti szövetségi hűségéből fakadó köteleességét.

Urbán Iván báró és neje a bevonultak családjáért.

(A főispáni pár fölhívása — Kórház Károlyi Gyula gróf kastélyában.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 4.

Valóban impozáns mértékben nyilatkozik meg a nemes érdeklődés a társadalom minden rétegében a háboruba vonult férfiak itthonmaradt családtagjai iránt. A segítőakció egyik legjelentősebb mozzanatának tekinthetjük azt, hogy a humánus mozgalmakban mindig vezérszerepet vivő Urbán Iván báró és fenkölt lelkű hitvese ma lelkes hangú felhívást intézett Aradvármegye lakosságához s adakozásra szólította fel a polgárság ama részét, amelynek módjában van anyagiakkal enyhíteni az elbagyottakra leselkedő fekete nyomort. A felhívást itt közöljük:

A magyar társadalom egyik legszentebb köteleossége, hogy a behívott katonák azon visszamaradt családtagjairól, akik kellő vagyonnal, vagy keresetforrással nem bírnak, megfelelő módon gondoskodjék. Aradvármegye összes fegyverképes férfi-lakossága Ó. cs. és kir. Felsége hívó parancsára badba szállt. Kétségtelen, hogy a harctérre elindult katonák között vannak olyanok is, kiknek itthonmaradt családjai a mindennapi kenyérrel nem rendelkeznek és kellő kereset hiányában s illetve betegség folytán azt megszerezni sem tudják. Ezek érdekében intézzük kérő szavunkat Aradvármegye minden egyes lakosához, hogy filléreit összeadva nyújtson segítséget ahhoz, hogy a nélkülözök nyomorát enyhíthessük. Felkérjük az adakozókat, hogy adományukat ezen ivre reájegyeztvén, juttassák községük jegyzőjéhez, aki viszont a járási főszolgabíró útján hozzánk fogja azokat betérjeszteni, ahol is a központi bizottság gondoskodni fog róla, hogy a segélyek a nélkülözőknek a szükséghez képest gyorsan kiosztassanak. Felkérjük továbbá mindazokat, kik a szegénysorsu katonák családjaival közvetlenebb személyes érintkezésben állanak — a családtagok, munkaadók, háztulajdonosok stb. — hogy ebben a viszonyban igyekezzenek az illetők segítségére lenni s így a közsegélyezést elkerülni, vagy annak mérveit legalább is leszállítani. Amidőn teljes bizalommal fordulunk a vármegye lakosságához, meg vagyunk győződve, hogy a vármegye közönsége, amely jótékony céloktól sohasem tartotta vissza magát, a mai válságos időben a legszentebb célra annyi áldozatkészséggel fogja filléreit összeadni, mint amily köteleességérzettel, lelkesedéssel és önfeláldozással fiaink a haza védelmére harcba indultak. Br. Urbán Iván főispán, br. Urbán Ivánné, Aradvármegye központi segélybizottságának elnökei.

A buzdító hangú és minden valószínűség szerint kellő eredményre vezető felhívás kibocsátásával egyetemben kapta a főispán a mácsai kastélyból azt a hírt, amely a legnagyobb elismerés érzését kelti fel minden magyar ember lelkében. Károlyi Gyula gróf volt főispán ugyanis bejelentette, hogy mácsai kastélyának egyik szárnyát a sebesültek számára rendeztetni be és 50 sebesült kaphat helyet ebben a kórházban. A sebesültek orvosi ellátását, gyógyszer szükségletét a gróf sajátjából fedezi és ápolónőkről is gondoskodik. Az ápolás ellenőrzésére maga Károlyi grófnő vállalkozott hazafias lelkesedéssel.

Leleplezi Vilmos császár Oroszország perfidiáját.

(A császár és a cár táviratváltása. — A Fehér Könyv szenzációs tartalma. — A cár felelőssége. — Német—orosz háború. — Olaszország mozgósít.)

Távirati tudósítás.

Berlinből jelentik a Magyar Távirati Irodának: A birodalmi gyűlés elé ma Fehér Könyvet terjesztettek, amelynek legszenzációsabb része Vilmos császár és Miklós cár táviratváltása.

Vilmos császár július 28-án ezt sürgönyözte a cárnak:

Legnagyobb nyugtalansággal hallok, milyen hatást keltett birodalmadban Ausztria-Magyarország eljárása. Szerbiában évek óta üzött lelkiismeretlen izgatás azon fellázító bűntetthez vezetett, amelynek Ferenc Ferdinánd áldozatul esett. Az a szellem, amely saját királyukat és nejét ölette meg a szerbeknek, ma is uralkodik ezen országban. Te kétségtelenül egyet értesz velem, hogy mi kettünknek csak az lehet célunk, hogy a

gyalázatos gyilkosságért erkölcsileg felelősek megérdemelt büntetésüket megkapják,

másképp nem felejttem el, mely nehéz rád és kormányodra nézve szembeszállni a közvélemény áramlatával. Megemlékezve a bennünket régóta összefűző benső barátságról,

minden befolyásomat érvényesítem,

hogy Ausztria-Magyarországot rábirjam, hogy nyit és kielégítő megegyezésre törekedjen Oroszországgal. Bizton remélem, hogy a támadható nehézségek elhárítását célzó fáradozásomban támogatni fogsz. Őszinte és készséges rokonod Vilmos.

Miklós cár erre a táviratra július 29-én így válaszolt:

— Örvendek, hogy Németországba visszatértél. A komoly pillanatban kérve kérlek: segíts nekem. Csunya háborút üzentek egy gyenge országnak. Oroszországnak óriási ezért felháborodása, amelyet osztok. Előre látom, hogy nemsokára már nem állhatok ellen a reám gyakorolt nyomásnak és kénytelen leszek olyan intézkedéseket tenni, amelyek előidéznek a háborút. Elejét veendő egy szerencsétlenségnek, ami egy európai háború lenne, régi barátságunk nevében kérlek, tégy meg minden lehető, hogy szövetségeseidet visszatartsd attól, hogy túl messze menjen. Miklós.

Vilmos császár még július 29-én válaszolt erre a táviratra és pedig a következőképpen:

— Táviratodat megkaptam, osztom béke fenntartására irányuló kívánságodat, amde

Ausztria-Magyarország eljárását nem tekinthetem csunya háborúnak.

Ausztria-Magyarország tapasztalatokból tudja, hogy Szerbiának csak papiroson álló ígéretei teljesen megbízhatatlanok. Nézetem szerint Ausztria-Magyarországnak eljárása kísérletnek tekintendő, hogy teljes garanciát kapjon aziránt, hogy Szerbia ígéretei valóban is tetteké válljanak. El nézetben meg erősít az osztrák-magyar kabinet nyilatkozata, amely szerint Ausztria-Magyarország

nem hódításokat akar Szerbia rovására. Azt hiszen tehát, hogy

Oroszországnak igenis lehetséges az osztrák-magyar-szerb háborúval szemben megmaradni a néző szerepében, anélkül, hogy a legborzalmasabb háborúba rántsa be Európát.

amelyet az valaha megért. Azt hiszem, hogy direkt megegyezés lehetséges, amelyet, mint már telegrafáltam, az én kormányom minden erejével előmozdítani fáradozik. Természetes, hogy országod részéről való katonai intézkedések, melyeket Ausztria-Magyarország fenyegetésnek tekintene,

siettetnék a szeméncsétlenségét, amelyet mindketten elhárítani kívánunk.

Az én közvetítő szerepem is, amelyet barátságomra való hivatkozással folytatán készséggel vállaltam, aláírva lenne. Vilmos.

Július 30-án Vilmos császár ezt a táviratot küldte a cárnak:

Szövetségi szerződés Németország és a monarchia között.

Az 1879. október 7-én kelt osztrák-magyar—német szövetségi szerződés, amelynek alapján Németország az Oroszország által megtámadott Ausztria-Magyarország mellé állott, így hangzik:

„Annak mérlegelésével, hogy 5 felségeik, a német császár, Poroszország királya s az osztrák császár, Magyarország királya feltétlen uralkodói köteleességüknek tartják, hogy országuk biztonságáról s népeik nyugalmaról minden körülmények között gondoskodjanak;

annak mérlegelésével, hogy a két uralkodó hasonlóan a régebben fennállott szövetséges viszonyhoz, a két ország szoros összetartásával, ezt a köteleességét könnyebben és hatásosabban teljesítheti;

végül annak mérlegelésével, hogy Németország és Ausztria-Magyarország szoros szövetsége senkit sem fenyeget, de alkalmas arra, hogy a berlini szerződéssel megalkotott európai békét konszolidálja,

5 felségeik a német császár s osztrák császár, magyar király elhatározták, hogy amidőn egymásnak ünnepélyesen megígérik, hogy

tisztán védelmi megállapodásuknak

soha semmi irányban nem adnak agresszív jellegű, béke és kölcsönös védelmi szerződést kötnek. A célra ugyancsak a legfelsőbb személyiségek meghatalmazottakul a következőket nevezik meg: 5 felsége a német császár meghatalmazott rendkívüli követét VII. Henrik reuszi uralkodó herceg etc. tábornokot, 5 felsége az osztrák császár, Magyarország királya valóságos belső titkos tanácsosát, a császári ház és a külügyek miniszterét és tábornokát gróf csikszentkirályi és krasznahorkai Andrássy Gyulát, akik Bécsben a mai napon összejöttek s jónak és kielégítőnek talált meghatalmazásaik kicserélése után, megegyeztek, amint következők:

1. pont. Ha váratlanul s a szerződés magas felek őszinte akaratára ellenére a két állam valamelyike Oroszország részéről megtámadtatná, úgy a magas szerződés felek kötelesek országuk egész haderejével egymásnak segítségére lenni s ennek megfelelően békét csak közösen s megegyezően kötni.

— Nagykövetem utasított, hogy kormányodat egy mozgósítás veszélyeire és súlyos következményeire figyelmeztesse Ausztria-Magyarország csak Szerbia ellen mozgósított, még pedig hadseregének egy részét. Ha Oroszország — mint ez most a te kormányod közlése szerint — az eset, Ausztria-Magyarország ellen mozgósítana, akkor a közvetítő szerepet, amelylyel te a legnagyobb barátsággal megbíztál és amelyet a te kifejezett kérelmedre vállaltam, veszélyeztetni, sőt talán lehetlenné teszi. A döntés egész sulya most a te válladra nehezedik. Nektek kell viselni a felelősséget a háborúért és a békéért Vilmos császár.

A cár július 30-án így válaszolt:

— Szívvel köszönöm gyors válaszodat, ma este küldöm Tatischevet instrukciókkal a most érvényben lévő katonai készülődések ellen való védekezés okából. Egész szívemből remélem, hogy ezek az intézkedések semmiképpen se fogják befolyásolni közvetítő szerepedet, amelyet igen nagyra értékelek. Szükségünk van az Ausztriára gyakorolt nyomásodra, hogy velünk meg tudjon egyezni. Miklós.

Az említett Tatischev a cárnak Vilmos császár személye mellé beosztott katonai képviselője.

2. pont. Ha egy más hatalom támadná meg a magas szerződés felek egyikét, úgy a másik magas fél kötelezi magát, hogy a támadónak nemcsak, hogy nem lesz segítségére, hanem legalább is jóakaratu semlegességgel fog viselkedni magas szerződés társával szemben.

Ha mégis ily esetben a támadó hatalom Oroszország részéről, akár aktív kooperáció formájában, akár oly katonai intézkedésekkel, amelyek a megtámadottat fenyegetik, segítségben részesül, akkor a szerződés első pontjában sítulált teljes haderővel való kölcsönös segítség kötelezettsége ez esetben rögtön érvénybe lép s ez esetben is közös a két magas szerződés fél hadvezetése egész a közös békekötésig.

3. pont. Ez a szerződés békés jellegének megfelelően s minden félremagyarázás kikerülése céljából mindkét magas szerződés fél részéről titokban tartandó s harmadik hatalommal csak mindkét fél megegyezése s speciális engedelmé alapján közölhető.

Mindkét magas szerződés fél Sándor császárnak az alexandrovói találkozón kifejtett érzelmei alapján azon reményben él, hogy Oroszország fegyverkezése nem irányul ellenünk s ezért jelenleg nincs okuk a közlésre, ha azonban ez a remény várokozás ellenére alaptalannak bizonyul, akkor a két magas szerződés fél loyális köteleességüknek fogja tartani, hogy Sándor császárt legalább is bizalmasan értesítik arról, hogy egyikük ellen intézett támadást kettőjük ellen intézettnek kell tekinteniök.

Ennek igazolására a meghatalmazottak ezt a szerződést sajátkezűleg aláírták s pecsétjüket reányomták.

Bécsben, 1879. október 7-én.

H. VII. P. Reusz. Andrásy!
(P. H.) (P. H.)

Orosz lovasság betörése osztrák földre.

Bécsi hiteles jelentés szerint az osztrák—orosz határon eddig csak az az egy-hadi tény történt, hogy orosz lovasság felrobbantotta a granicai vasúti hidat. Ez a város a sziléziai határon van.

Olaszország mozgósított.

Rómából jelentik: Viktor Emánuel király elrendelte az általános mozgósítást.

Német—Francia háború.

Berlinből jelentik: Mivel a francia csapatok hadüzenet nélkül megszálltak több német helységet, a bombavető aviatikusok pedig fenyegetik a vasutakat, Franciaország idézte fel a háborús állapotot. A birodalom biztonsága védekezésre kényszeríti Németországot. A császár kiadta a parancsokat. Schoen párisi német nagykövet utasítást kapott, hogy kérje ki utlevelét.

Berlinből jelentik: Cambon francia nagykövet tegnap megkapta utlevelét.

Morva vadászok

bravurja a Drinánál.

(Szerbia felvonulási útja. — Egy haditudósító közlései.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, augusztus 4.

Roda-Roda, a bires horvát származású német író, aki az osztrák-magyar hadseregnek tisztje volt, a Neue Freie Pressében a következő érdekes tudósítást közli:

Klotjevác mellett derék határvadászaink veszteség nélkül megakadályozták egy szerb csapat betörését. Az ellenség egy tisztet és huszonkét embert vezetett.

Klotjevác falucska ép a Drina bal partján fekszik, ott, ahol a folyam keresztül tör a Javor és Tora-Planina hegységen, délre a boszniai Srebrenitza városkától. A térképek vastag sattirozással jelzik a vidék szakadó terepét, a közép Drina erdős hegyvidékét. Független sziklatömbök ereszkednek itt a folyamra s a vízmosások innen és túl számtalan titkos ösvényt alkotnak. A határszolgálat a vadászokat, különösen az altiszteket évekig ezen a vad vidéken tartják. Ismerik az utakat és ösvényeket, őrszolgálatot teljesítettek azokon nappal és éjjel, ködben és viharban, sőt, ami a legfontosabb, minden gyanús embert személyesen ismernek. Az éjszakák még mindig rövidek, a hold nő, az idő tiszta: mind olyan körülmény, amely határvadászainknak kedvez. Mindezek felül a Drina árad s a sebes folyam ily körülmények között maga is határbiztosíték.

Ezt az erősen megáradt Drinát két morva katona az ellenség tüzelése közepette átusztta és az ellenséges táviró-telefon vezetéket a tulsó parton szétrombolta: olyan tett, amelyet a vadászcsapatok történelmében a legfényesebbek közt fognak említeni.

A Klotjevác mellett történtek ép úgy, mint a két vadász bravuros tette mutatják, hogy a szerb csapatok hiába töreksenek a Morava völgyből előtörni. Ezeket a kísérleteket előre lehetett látni, a Morava völgyében vezet ugyanis Szerbia egyetlen tranzverzális vasútja Zajecartól, a román határtól egész Uzice ig, amely majdnem egészen a boszniai határnál van. Szerbia roppant hiányos közlekedési hálózatát tekintve ez a keskeny nyomtávú vonal Uzice és Zajecár közt a szerbek legfontosabb felvonulási terepe, amelynek állomásait a közel jövőben sokszor fogják emlegetni.

Miért nem történhetett semmi a harctéren?

(Szakvélemény Belgrád bevételének kérdéséről.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, augusztus 4.

A felső és az alsó Drina határán Belgrádnál és lejjebb a Duna mellett Temeskubinnál Semendriával szemben, kisebb csatározások, lövöldözések, tüzelések történtek és ebből a közönség a legkalandosabb meséket szötte, sőt komoly aggodalom is lépett eme jelentéktelen események nyomába és derék csapataink sorsa miatt mély bánat ülte meg a lakosságot. Ezek a jelenségek minden háború kezdetén felütik fejüket és ezért nagyon is helyénvaló, ha ezeknek

okát és hatását kellő értékre szállítjuk le

és megismertetjük azokat a körülményeket, amelyek

lehetetlenné teszik, hogy döntő vagy csak jelentősebb események történjenek ezekben az időkben a harctéren.

Minden nagyobb hadsereg, amely számtalan alkatrészből, parancsnokságokból, csapatokból és intézetekből áll, miután létszámát tökéletesítette, utrakel. Természetesen a közönség csodálkozik azon, hogy a katonai tömegek, melyek a határok felé tartanak, az elindulás előtti időkben ugyiszlóval semmit sem cselekszenek. Azonban elfelejtik, hogy először is a határ eléréséhez idő kell, ami a közlekedési eszközök mennyiségétől és gyorsaságától függ, másodsor mielőtt a csapatok utrakeltek volna, történtek kellő intézkedések a határok biztosítására és elzárására, mert azok béke idején sem voltak szabadok. Különösen áll ez Szerbiára és Oroszországra, mely államok erős pénzügyi csapatokat helyeznek el egész határuk mentén. Ezek állandó őrszolgálatot tartanak fenn és megfigyelő állomásokat rendeznek be, hogy a Száva és a Duna mentén a hajóközlekedést ellenőrizhessék, Oroszország pedig, hogy Németország felé védje magát. Háború idején ezeket természetesen megerősítik. Ott, ahol nem valami hatalmas folyam, vagy járhatatlan hegyhát választja el az országokat, naponta felváltott előőrszolgálatokat helyeznek el, míg az olyan hatalmas folyóknál, mint a Száva vagy a Duna, ugynevezett „felállással” (Positionierung) történik az elzárás és a megfigyelés. Aszerint, hogy mesterséges átkelésre mennyiben alkalmas a határ, a folyam több rayonra oszlik és ezeken belül állandó osztagok végzik el a megfigyelést s a biztonsági, valamint a tájékoztatói szolgálatot. Ezek éjszakára erős őrszolgálatokat küldenek ki, amelyek fényjelzési állomásokkal és más hírszolgálati eszközökkel vannak felszerelve.

Érthető, hogy ilyen viszonyok közt és ahol amellet még mindkét rézről olyan sok gyújtó anyag gyülekezett össze, nem csoda ha így például a boszniai határon, gyakori csetepaté keletkezik, mert hisz a Drina, különösen alsó folyásán szinte eszalogatja a felderítő őrszolgálatokat, hogy merészen előtörjenek. Éppen így érthető, hogy Belgrád állítólagos bombázása egyedül csak azt a célt szolgálta, hogy megakadályozza a szerbeket abban, hogy még egy merényletet kövessenek el a nagy vasúti hid ellen. Ugyanígy jelentősége volt a temeskubini lövöldözésnek is, mert vissza kellett kergetni a Semendriából felbukkanó felderítő őrszolgálatokat.

Ha tehát jogosnak ismerjük el a közönség csodálkozását a nagy csend felett, meg is kell mondanunk, hogy

miért nem történhetett idáig semmi.

Beavatott helyről nyert információk alapján, amely forrásnak szakértelme minden kritikán felül áll, a következőket tudtuk meg:

— Mielőtt még nagy csapatösszevonások történnének, az ugynevezett felvonulási körletben vezérkari kvártélycsináló tisztiek elosztják a felvonulandó csapatokat egy bizonyos területen, amely terület még nincs egészen a határon. Ezzel egyidejűleg megkezdődik a gondoskodás

az élmezési intézmények berendezéséről és a municós oszlopok felállításáról. Mikormár minden együtt van, akkor kezdődhetik meg csak az operáció a harctéren, amelynek nagy terv alapján nagy ólókért kell lefolyni. Az én véleményem szerint — mondotta katonai forrásunk — a most említett elv szemmel tartásával

teljesen kizárt dolog, hogy csapataink Belgrádban lettek volna, vagy lennének,

mert a szerb főváros elfoglalása katonai szempontból nem nagy jelentőségű. A hadművelési cél egyedül az, hogy

magát az ellenséges sereget tegyük tönkre.

és ne városokat, mert ha a sereg megsemmisült, akkor az ország is a miénk. Különben sem hihető, hogy bármi komoly akció indult volna meg határainkon, mert azt lovassági harcok kellett volna bevezetni. A lovasság egy-két nappal előbbre van, mint a gyalogság és a lovasság jut először érintkezésbe az ellenséggel. A nagy gyalogos hadtestek és hadoszlopok széles formációkban vonulnak előre és minél inkább közelednek az ellenséghez, annál jobban egyesülnek, úgy, hogy a csataterén már a legszélsőbb oszlopoknak is idejekorán be kell érkezniük. Ezt az elvet a hadászatokban úgy fejezik ki:

„getrennt marschieren vereint schlagen.“

— A mi nagyszerű hadseregünk tüzen égve várja azt a pillanatot, hogy ádáz ellenségünket eltiporhassa és a példátlan lelkesedéssel a hadsereg mellett álló ország idejekorán fog értesülni a magyar fegyverek dicsőséges harcairól.

Hivatalosan közlik az Aradi Közlönnyel a következőket:

Ismételten kijelentjük, hogy az általános helyzettel és a harci eseményekkel összefüggő híreket a lehető gyorsasággal hivatalos és mérvadó helyről fogják köztudomásra hozni. A közönség körében ugyanis készséggel fogadtatásra találnak a legalaptalanabb híresztelések s ez annál sajnálatosabb, mert a tapasztalat szerint ép a riasztó hírek tartják megukat a legmakacsabban. Ezek a híresztelések a közönséget eléggé el nem ítélhető módon félrevezetik. Szükség van a közönség érdekében is az ily híresztelések radikális elnyomására.

Hivatalos helyről már csak ezért is a harci eseményeket és az általános helyzetre vonatkozó minden hírt autentikusan ki fognak adni, úgy, hogy a közönségnek módjában lesz a történetekről és a várhatókról pontos értesüléseket szerezni.

Egyes külföldi lapokba utat találtak olyan híresztelések, amelyek a Lovcen hegy megszállásáról és az ott lefolyt agresszívabb mozdulatokról adtak kiszínezett tudósítást. Bizonyos hírforrások lelkiismeretlen ségére jellemző ennek a hírek a terjesztése, mert az egész megszállás soha meg sem történt. A Lovcen hegy ellen, amely nem Szerbiában, hanem Montenegróban van, támadás nem is tervezett és azon a helyen a mai napig se a mi részünkről, se a montenegróikról egyetlen lövés sem hangzott el. Ellenségeskedések itáig csupán Belgrádnál és a Drina mentén voltak és itt is csak előőrsök, járőrök csatározásai fordultak elő. A közönségnek türelemmel be kell várnia a hadműveletek olyan előrehaladását, amelynél illetékes helyen érkezettnek látják az időt és eseményeket arra, hogy a nyilvánosság számára közléseket tegyenek.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	257
Szerkesztőség (csak éjjel használható)		
munkatársak	—	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	—	151
Nyomda	—	151

HIREK.

Királyi adomány

a háboru áldozatainak.

Budapestről jelentik: Ferenc József király a magyar Vörös Keresztnek és a bevonultak családjainak segélyezésére egyenként kétszázötvenezer koronát adott, s ugyanennyit adományozott a célokra Ausztriában is. A boszniai bevonultak családjai részére a király százezer koronát adott.

Zita főhercegnő a főváros ifjuságához.

— A trónörökös beszéde. —

Fővárosi tudósítónktól

Budapest, augusztus 4.

A fővárosi sportegyesületek sportifjusága ma este a Liszt Ferenc-térről felvonult a királyi vár udvarára, hogy tüntessen a trónörökös mellett. Az ifjusághoz több ezer főnyi tömeg csatlakozott, amely a Himnusz énekelve foglalt helyet a királyi vár udvarán. Amikor Károly Ferenc József főherceg Zita főhercegnővel megjelent az erkélyen, egetverő éljenzés hangzott fel, amelynek lecsillapításával Pekár Gyula országgyűlési képviselő tolmácsolta az ifjuság mélységes hódolatát. A beszédre a főherceg a következő szavakkal válaszolt:

— Köszönöm szépen szíves szavait, amelyekről én felségének, szeretett királyunknak elmentést fogok tenni. Még egyszer köszönöm Jászépen.

Percekig tartott a főherceg szavai után az éljenzés, majd a tömeg Zita főhercegnő hangját akarta halani. Amikor a főhercegnő ajka szólásra nyílt, egyszerre mélységes csend támadt és tisztán lehetett hallani a főhercegnő bájos hangját, amint tiszta magyarsággal mondta:

— Köszönöm, nagyon köszönöm.

A tömeg ezután a leglelkesebb hangulatban szétoszlott.

— Személyi hír. Ottenberg Tivadar udvari tanácsos, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatója félbeszakítva kuráját ma Karlsbadból hazaérkezett.

— Nyergét ad el a város a tisztéknek. A mozgósítás alkalmával bevonult tartalékos tisztak természetesen minden hadi felszerelésüket a felszerelési illetmények folyósítása után Aradon szerezték be. Azonban nem sokkal jobb helyzetben voltak a tényleges szolgálatbeli tisztak sem, mert az utóbbi időben sok újítást eszközöltek a felszerelési tárgyakon és ezért ők is vártak annak beszerzésével. Az óriási kereslet folytán az aradi üzletek csakhamar kifogytak és így történt, hogy tegnap egy tűzér kapitány, akit a legutolsó pillanatban helyeztek Bécsből Aradra, a hadi beszerzése olyan volt, hogy nem tett volna lovas szolgálatot és ezért egyik nyergét egy barátjának adta kölcsön. Tegnap este Aradra érkezve, egy itteni tiszt ismerősével bejárta az egész várost és keresett nyergét, de sehol sem kapott. Valaki azt a tanácsot adta neki, hogy menjen fel a rendőrségre, ott talán lesz nyereg, mert a város a millennium alkalmából csináltatott a diszbandériumban három résztvevő részére — disznyergéket. A kapitány ezt is jónak találta, mert legfeljebb átalakíttatja. Green Nándor főkapitány utasítására megmutatták a disznyergéket, azonban keresés közben kitért, hogy a városi raktárban három teljesen új másik nyereg is van, amelyeket nem használtak, mert a rendőrlovak kisebb termetűek, hogy sem bírják a nehéz nyergét. Kapva kapott rajta a tűzér tiszt és csakhamar felkeresték Varjassy Lajos polgármestert is, aki a legelőzékenyebben adott engedélyt, hogy a főkapitány beszerzési áron elad-

hassa a nyergét. Fél óra múlva már egy másik kapitány jelentkezett nyergéért, de ez már gyalogos volt. Ő is megvette a becses jószágot, sőt a harmadik félórában, a város előzékenysége folytán a harmadik új nyereg is egy boldog harcos tiszt tulajdonában volt.

— Gondoljatok a rokkantakra! A komoly nehéz idők, sürgős kötelességet rónak minden hazafiasan gondolkodó állami polgárra, hogy a maga garasával hozzájáruljon, hogy derék és segélyre rászorult rokkantokat, kik a most tomboló háboruban életüket királyért és hazáért kockáztatták, segélyezhessük. A katonai-jótékonyági egyesület „osztrák-magyar Invalidendank” egyedüli célja, hogy úgy rokkantakat, mint elesett harcosok özvegyeit és árváit támogassa, ezen célra fennállása óta (1898.) 90.000 korona segélyt mutathat ki azon sürgős kéressel fordul az osztrák és a magyar polgársághoz, hogy egyesületünket jótékony céljainak teljesítésére anyagilag támogassa. Ez vagy adományok formájában vagy egyesületünkbe való belépéssel történhetik. A tagsági díj évente: rendkívüli tagok részére 2 kor. rendes tagok 5 korona, élethossziglani tagok 60 kor. és alapító tagok részére 200 kor. egyszer és mindenkorra. Reméljük, hogy a jótékony szívekhez irányult felhívásunk az általános szükség, anyhitésére és segélyre rászorult rokkantak mint azok hozzátartozói részére, lelkesült visszhangot fog kelteni, kérjük a tagsági díjat, valamint kegyes adományokat az „osztrák-magyar Invalidendank” Wien I. Bräunerstrasse 7. sz. címhez juttatni. Wien, 1914. július 31. Az elnökség: Thurn és Taxis Sándor herceg s. k. elnök, Nemes Manns-Aul Schneider János ny. cs. és kir. ezredes, N. Cvitkovic Lázár s. k. ny. cs. és kir. altábornagy, Gróf Orsini-Rosenberg Károly ny. cs. és kir. őrnagy.

— Az Aradi Tanítótestületek Segélyalapja tegnap ülést tartott, melyen egyhangúlag elhatározta, hogy humánus érzéseit követve a bevonultak itthonmaradt családtagjai felsegélyezésére 500 koronát adományoz. Ezen összeget a mai nap folyamán a polgármester kezéhez juttatja.

— Ima a hadseregért a zsinagógában. Az aradi zsinagógában minden pénteken este az istentisztelet keretében hadseregünk, hadba vonult katonáink győzelméért, azok isteni oltalmáért külön imát mondanak. Kérjük a hitközség tagjait, hogy az istentiszteleten minél nagyobb számban jelenjenek meg. Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi.

— Miért vannak autobusz árak a lóvasuton? A következő sorokat kaptuk: Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Szíveskedjek b. lapjában az alább megírt jogos felszólamlásnak helyet adni: A mai kivételes állapotok mellett, minden ember örül annak, hogy megmaradt a mi régi jó lóvasutunk és így legalább némileg le van bonyolítva a forgalom. Ezek közé az örvendők közé azonban csak azok tartoznak, akiknek néha szükséges a vasutra menni és így szívesen veszik igénybe a lóvasutot. De nem így van ez azokkal, kik naponként többször kénytelenek utazni a mi anyira szeretett járműnkön. Ha már nem is lehet másként, belenyugszunk a megváltozhatatlanba, azonban nem nyugszunk szívesen bele a mai horribilis tarifába. Nekünk sohasem volt rendes közlekedésünk és sohasem volt olcsó közlekedésünk. Most azonban arról van szó, hogy a város, amint tudvalevő, az autobuszokat igen jól eladta. A kalauzok nagy része bevonult. Soffőröket nem kell fizetni. Benzin nem kell; szénát pedig annak a 6-8 lónak jóval olcsóbban lehet beszerezni, mint a benzint. Javításra, mint ez autobuszoknál volt, nincs költség. A lóvasut most annak a városnak a kezében van, amely az első helyen gondoskodik az itthonmaradottakról és éber figyelemmel kíséri, hogy a lakosság minden egyes tagja a lehető legjobban legyen ellátva. A legnagyobb csodálkozásunkra látjuk tehát, hogy a lóvasuton még mindig 20 fillér az utazás és 8 korona a havi bérletjegy. Más városban megmaradt a villamos, mivel azt nem lehet háboruba vinni és mi visszakapjuk a lóvasutot s rájövünk arra, hogy nincs is olyan sok örülni való rajta. Teljes tisztelettel Egy lóvasuti utas.

— Köszönetnyilvánítás. Id. Kell Lajos 10 koronát küldött az iar. jót. négyeletnek a hadiszolgálatra bevonult tartalékosok családjának az egyesület által adandó ebéd költségeihez. E nemesszívű adományért köszönetet mond az elnökség.

— Akinek más nem hiányzik. A bevonult katonáktól már jönnek a levelek hozzátartozóiknak. Hogy honnan érkeznek, ezt a feladó posta keltjének bélyegzőjéből többnyire nem lehet megállapítani, a feladója pedig elfelejti a levélben, vagy levelezőlapon ezt a legfontosabb levél keltét feltüntetni. Röviden csak így szólnak eme első híradása.

— Szerencsésen megérkeztem, egészséges vagyok. Eddig jó dolgom van.

De nem ezekről a sablonos levelekről akarunk ezuttal írni, hanem arról a levélről óhajtunk megemlékezni, amelyet egy Aradról bevonult fiatal ember írt családjának, és amely többek között így szól:

— Minden jó volna, a koszt kitűnő, a lakás pompás, a levegő felséges, a kávéház előkelő, csak egy hiányzik: az aradi szép leányok, a kultúrpalota előtti park és az esti marospartí sétá...

Es még mondja valaki, hogy aki e levelet írta nem boldog, ha neki más nem hiányzik, mint az aradi bájos hölgyek és a sétány. Mit fog csinálni a háboruban, ahol hogy a többiről ne beszéljünk, nem lesz kitűnő lakás, még kevésbé előkelő kávéház?...

— Orvosi hír. Dr. med. univ. Tamasdán fog- és szájrivos szabadságáról megérkezett, rendeléseit újból megkezdette. 3979.

— Gyulai Első Kenyérgyár (üzlet Tököl-tér sarok). Felkéri vevőközönységét, hogy a kenyeret házhöz nem szállítja, mivel az összes személyzetét a katonasághoz behívták. Szíveskedjenek tehát a kenyérért azok is befáradni, illetve beküldeni, akik könyvre vásárolnak. A vevőközönység az üzletben ezentul is biztosítva lesz a legpontosabb kiszolgálásról. 4523.

— Ha rosszul érzi magát, igyék egy üveg eredeti Kárpáti-féle epehajtót, mely a legkitűnőbb fájdalomnölküll gyomortisztító hálszer. Ize édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 40 fillér. 12 üveg franco K. 4.00. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárban Arad, Boros Bent-tér. 14

— Legelegánsabb gyermek- és fiu-konstitűmök és felöltők Hirsch Antal uriszabó üzletében Arad, Andrassy-tér 22. kaphatók. Olcsó szabott árak. Telefon 677. 5571

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A milliomos. (Prince bohózat az Uránia színházban.) A színház tegnapi bemutatójának nagy sikert jósoltunk, de minden várakozást felülmúlt az a nagy hatás, melyet a tegnapi műsor keltett. Akik Princet és az ő játékát ismerik, nem is csodálkoznak e nagy siker felett, főleg akkor, mikor a kiváló komikus egy ilyen darabban lép fel, melynek minden egyes jelenete szellemes és kedves humorával mindnyájunkat hangos kacajra késztetett. Páris egyik legszebb özvegye Gladiatorknak, a milliomosnak meghódítására indul. Terve számos mulatságos és eredeti helyzetkép után fényesen sikerül is. Sir Gladiator feleségül vesi az özvegyet. A képen Prince egy naiv patikus segéd szerepét játsza azokkal a komikus és kacagtató játékkal, mely derűt fakaszt, amint Prince a vásznan megjelenik. Éppen ilyen kiválóak a többi szereplők is, kik Páris legjobb művészei közül vannak kiválogatva. 5

* Amerikai dráma az Apolló-színházban. Nyugtalan villamossággal van átítatva a levegő. A legnagyobb ember idegei is megfeszülnek s az egész ideghálózatunk izgalomokra van most berendezve. Szórakozásnak nem is lehet más jobb ezeken a válságos napokon, mint végignézni az idegizgató amerikai mozifilmeket, amelyekben az események vágatva rohannak s minden egyes jelenet újabb és újabb meglepetéseket hoz. Az amerikai filmgyártásnak ilyen egyszerű produktumát mutatja be az Apolló-színház szerdái és csütörtöki. „A zendai fogoly” a címe ennek a négyfelvonásos drámanak, amely úgy előállításában, mint idegizgató cselekmény feldolgozásában felülmúl minden képzeletet. A grandiózus amerikai filmen kívül pompás mellékképek is szerepelnek az Apolló-színház szerdái és csütörtöki műsorán. 3

Feltűnő szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.

Aspirin

tabletták

: fej és fogfájásnál, rheumánál, influenzánál stb. elismert fájdalomcsillapító: hogy biztosan a valódi Aspirint kapjuk, kérjük a „Bayer” féle Aspirin tablettákat. Ezek eredetisomagolásban csövenként 20 tablettát 0,5 g 1 kor. 20 fill. ért kaphatók. Minden tablettán az Aspirin szó látható. Az Aspirin szó védjegyzett, tehát a törvények szerint, más cég nem jogosult készítményeit „Aspirin” névvel megnevezni.



8451

Az aradi nyomda részvénytársaság üzeme,

dacára a rendkívüli állapotnak, zavartalanul működik és mindenféle nyomtatványt a leg-egyszerűbbtől a legizlésesebbig árfelemelés, nélkül a legrövidebb időn belül készít.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Limbeck János és Fia „Első m. k. szab. érekeposorsó-gyára és temetés-rendező vállalata

Telmányi Emil és nővére Hoffmann Ernőné, férje Hoffmann Ernő, ugy gyermekeik: Márta és Ernő, valamint az atól-irrottak nevében is mély fájdalommal tudatják, hogy forrón szeretett édesanyjok, illetve nagyanyjok

özv Telmányi Emilné szül. rétháti Kövér Elvira,

f. évi július hó 30-án, Berlinben hosszú szenvedés után 48 éves korában, a halotti szentségek ajtatos felvétele után elhunyt.

A megoltalmazott hült tetemei f. é. augusztus hó 5-én, d. u. 5 órakor fognak Aradon, a felső temető halottas csarnokában a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és az ott lévő rétháti Kövér Ferenc családi sírboltba örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő gyászmise a megboldogult lelkéi üdvéért aug. hó 6-án, d. e. 8 órakor fog a főtisztelendő Minorita-atyák egyházában megtartatni.

Aldás emlékére!

Arad, 1914. augusztus 4-én.

rétháti Kövér Ferenc és neje Govrik Ilona, szülei. Verzár Istvánné rétháti Kövér Szilárdka, nővére. Govrik Sándor és Govrik Lajos, nagybátyjai. özv. Hoffmann Nándorné, násza. Verzár István, sógora. Zubor Andorné Verzár Margit, Verzár Ilona, Govrik Sándor, Govrik Dezső, kussaly. Rács Bogdán, Tarján Pompejusné kussalyi Rács Kornélia, kussalyi Rács Mihály dr., Zubor Andor, Zubor Elma, unokahugai és öccsei. 41

APOLLO SZÍNHÁZ.

ZRINYI-UTCA. (BARÓ BOHUS-PALOTA.)

Szerdán, csütörtökön:

a Zendai fogoly.

Amerikai dráma 4 felvonásban.

Megrázó játék, gyönyörű fényképezés.

Az előadások hét és kilenc óra-
kor kezdődnek.

3981

Első Aradi Orthodox

שאלמיגאר Szalámigyár

Herskovits Dezső és Társa
Arad, Boros Béni-tér 11. szám.

Telefon szám 820. Sürgöny-
cim: Szalámigyár Arad.

Ajánljuk kitűnő minőségű szá-
lámi, kolbasz, hideg felvágott,
füstölthús készítményeket a
legjutányosabb árak mellett.
Vidéki megrendelések azonnal
eszközöltetnek. Árjegyzék in-
gyen és bérmentve. 3775

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242

Ajánlja

költözők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos fő-
zőedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkeket.

Költözők

figyelmébe!

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett
szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Wajdits György

„TURUL”
gyógyszertárban

(Karolina-u. és Ferenc-tér
sarok.)

az összes kül- és bel-
földi különsségek és
drogeria cikkek dro-
geria árban kaphatók.
6948

69—1914.

Hirdetmény.

A m. kir. Miniszterium 5476—
1914. sz. rendelete alapján fel-
hívom mindazokat, akik hatósági
engedély nélkül fegyvert tartanak,
azt a jelen hirdetés közzétételétől
számított 48 óra alatt a rend-
őr-főkapitányi hivatalhoz beszo-
gátassák.

Fegyver alatt a lő- és szál fegy-
vereket kell érteni.

Aki ezen felhívásban foglaltak-
nak eleget nem tesz, az 1912.
LXIII. t. cz. 7 §-a alapján két
hónapig terjedhető elzárással, vala-
mint 600 koronáig terjedhető pénz-
büntetéssel büntetendő és ezen-
kívül a fegyverek ház- és személy-
motoszás útján el fognak koboz-
tatni.

Arad, 1914. augusztus 4.

Green
főkapitány.

Gróf Károlyi-utca 7. sz. házban
egy földszinti és egy I. eme-
leti parkettirozott, minden
konforttal berendezett lakás,
mely áll 3 szoba, fürdőszoba, elő-
szoba, csikott folyosó, cselédszoba,
konyha, éléskamra, 2 pince és
padlásból (gáz- és villany beve-
zetve) f. év november hó 1-re
kiadó. Bővebbet a házmesternél,
vagy a tulajdonosnál 4538

Oravetz Miklós fakereskedőnél.
Alsó-Marospart 24., 25., 26. sz.

HIXIL

MODERN MOSÓ SZER!

Hixil a legjobb mosószer a fehérnemű hófehérré való
tisztítására, amellyel enyhe és ártalmatlan a használatban.
Kapható minden e szakmába vágó üzletben. Arad és vi-
déke képviselője: Szemző Armin áruügynöksége Arad.
Telefon 592. szám. 4125 Telefon 592. szám.

PENSIO DE DEMOISELLES.

Előkelő nevelő-intézet 14—18 éves leányok részére. 4155
Nyelv, zene, festés, kézimunka, háztartás stb. tanítás.
Francia és német társalgás. Sport, nagy kert, saját villa.

BŐVEBBET A PROSPEKTUS ÁLTAL * * *
GRAZ, RUCKERLBERG STEIERMARK. * * *

A nyári erős napsugarak és szelek ellen

arc- és kéz bőrének megvédésére a leg-
hasznosabb az általános közkedveltségű

eredeti Kárpáti-féle

Benzoe Creme Ara 1 Kor.

és **Benzoe Tejszappan** Ara 70 fillér,

a mely szeplőket, arcfoltokat és minden
arc tisztátalanságot az arcról meglepő
gyorsan letisztít.

Készíti és postán szétküldi

Kárpáti János

gyógyszertára

Arad, Boros Béni-tér 15. sz.

6 Kor. értékű rendelésnél postaköltség
nem számítatik fel. 7031

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és
„Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárít! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor.
Peppo hintőpor „ „ „ 70 fillér.

**Legfájdalmasabb
tyukszemétől**

Is 8 nap alatt
mindenki meg-
szabadul a Ha-
jós-féle ANA-
GALLIN haszná-
lata által. —
Kezelése igen
egyszerű, nem
piszkít, nem ra-
gadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra.
Ára használati utasítással együtt 70 fillér.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és telje-
sen csak a „Phenolsav“-val eszkö-
zölhető. A butorokat nem rontja, még a
petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen“. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy ba-
juszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül,
hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-
tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

**Uj mézárós és
hentes üzlet!**

A n. é. közönség tudomására
adom, hogy **Tökölly Imre-utca**
5. számú házban higienia tiszta-
ságnak megfelelő

**mészáros és hentes
üzletet nyitottam,**

ahol a nap bármely szakában a
legjobb minőségű husok kaphatók
pontos kiszolgálás mellett. 4361

Szives pártfogást kér:

Gyurkovits József.

19636—1914

Hirdetmény

A Nagyméltóságú m. kir. Hon-
védelmi Minister a városunk közön-
ségéhez intézett 13006—20. 1914.
elnöki számú leirata alapján a ló
és kocsbi birtokosok megnyugtatása
és kioktatása céljából közhírré tesz-
szük, hogy a hadügyi kincstár ré-
szére az 1912. évi LXIX. t. cz. alap-
ján átvett lovak vagy kocsikért járó
Kárpótlási összegek a fentebb idézett
törvénycikk 10. §-a utolsó előtti
bekezdése, illetőleg a 17. § utolsó
bekezdése értelmében, 6 héten belül
a posta takarékpénztár útján lesz-
nek megfizetve.

Arad, 1914. évi augusztus 8.

A városi tanács.

**Háboru esetére szóló
életbiztosításokat**

azonnali érvénnyel
köt a

**Triesti általános biz-
tosító társulat**

(Aussicurazioni Generali)

aradi főügynökség
**Tenner Józsefnél An-
drassy-tér 20. sz.** 4522

19214—1914. kh. sz.

Hirdetmény

Az 1910. évi 25677, valamint
az 1912. évi 26447 sz. határozatom-
mal köteleztem volt a kenyérsütő-
ket, kenyér árusítókat, piaci ke-
nyér árusítókat, hogy a kenyér árát
minőség és súly szerint mindenki
által látható és olvasható módon
kifüggeszsek.

Amidőn erre a fogyasztó illetve
vevő közönség figyelmét felhívom,
egyidejűleg köztudomásra hozom,
hogy a Tökölly téren a kenyérárus-
tók elé hatósági mérleget állítottam,
amelyen mindenkinek jogában és
módjában áll a súly helyességéről
meggyőződést szerzendő a vásárolt
kenyeret díjtalanul megmérteni és
az esetleges visszaélést nyomban
feljelenteni.

Arad, 1914. évi augusztus 2.

Green

főkapitány.

**!! GYENGE FÉRFIAK !!
!! OREGEK ÉS FIATALOK !!**

kérjenek ezen baj azonnali meg-
szüntetését tárgyaló ismertetést. 40
fillér postabélyeg csatolása mellett.
Nem belsőleg beveendő gyógyszer. Cim 2325

„NOVA MECHANIKA 115.“

Budapest — Főposta — Flókbérlő 40.

**Cséplőgép tulajdonosok,
gyártelepek és ipartelepek
figyelmébe!**

Van szerencsém szives tudomásukra hozni, hogy a 76271/99.
számú belügyministeri rendeletnek megfelelő mentőszekrények
állandóan raktáron vannak, áraik a következők:

- | | |
|---|----|
| 1. A fenti rendeletnek megfelelő m. szekrény cséplőgépekhez | 31 |
| 2. A „ „ „ „ „ „ „ „ ipartelepeknek | 39 |
| 3. A „ „ „ „ „ „ „ „ nagyobb ipar t. | 51 |

Régi hiányos mentőszekrényeket a legrövidebb idő alatt
szerezünk föl a legolcsóbb áron.

Az általunk szállított mentőszekrényekért teljes felelősséget
vállalunk, mivel azok a törvényesen előírt kellékeknek minden-
ben megfelelnek azok ellen sem az iparfelügyelőség sem más
hatóság kifogásokat emelni nem fog míg a hiányosan felsze-
reltekért a telep tulajdonosát büntetik.

Legfinomabb steril kötszerek Hartmann és Kleining Ho-
henelbei gyárából valamint betegápolási kellékek a legolcsóbban
számíttatnak.

HEHS VILMOS

Szent István gyógyszer-tára 5187

ARAD, Batthyány-utca.

Ha az apró hirdetésnek az egy-egy betűjének ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: János 10-11 sz.
Kiadóhivatali telefon: 121. sz.
Szerkesztőség: 367. sz.

Apró hirdetések felvételének a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések postai úton történő küldésével — a megjelölt és előző oldal — vagy levélbirtokosokhoz. Teljesítésük a hirdetés utáni mindenkor közzététel mellett megkezdésénél, (a jelölt levélben kivéve) felvételükkel kezdődik a kiadóhivatalban, az utolsó, végső felvételig. Az apró hirdetések díja a megjelölt árak szerinti arányú. Minden apró 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a hirdetésben kiemelésre kerülnek. Az apró hirdetések először szombatkor, a hirdetés a kiadóhivatalban a szombatkor megjelenő HIRDETÉSEK ESTE PÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
 2. Jelige alatt.
 3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
- A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

LEVELEZÉS.

Urindó

állandó barátságát keresi középkorú vagyos ur, anyagiak kizárásával. Levelet kérek e lapban jelezve „Uj élet” jeligére Arad, főposta poste restante. 4539

Nagyon fess

fiatal hölgygyel óhajt megismerkedni előkelő ur. Akihez anyagi érdek nem vezet, előnyben részesülnek. Választ „Gentleman 39” alatt a főpostára kérek poste restante. 4541

KIADÓ LAKÁS.

2 és 3 szobás

utcai lakás november 1-re, egy 1 szobás udvari lakás, azonnalra kiadó. Lovarda-u. 1. Attila-téri sarok. 4538

A város közepén

magános házban egy szoba, konyha és éléskamrából álló lakás augusztus 15-re kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4540

Kiadó lakás.

Andrássy-tér 25. sz. házban (Neuman-palota) egy 4 szobából álló II. emeleti utcai lakás november 1-re kiadó. Bővebbet Neuman Testvérek városi irodájában. 4526

6 szobás

modern magánház kiadó. Thököly Imre-utca 45. Bővebbet Pöltenberg-utca 8. 4531

ALKALMAZÁST KERES.

Könyvelő

szép írással, gép- és gyorsíró, összes irodalmi teendőkből jártas, alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4527

Néhány

felsőgimnáziumi és felsőkereskedelmi tanuló alkalmazást keres. Szükség esetén kauciót is adhat. Ajánlatok „Munkakedv” jelige alatt a kiadóhivatalba. 4532

ALKALMAZÁST NYER.

Almolnárók és molnársegédek jó fizetéssel állandó munkára felvételnek Nagy Farkasnál, Aradon. 4587

Szivógásmotorhoz

keresek azonnalra gépkezelőt. Távirati ajánkozást kér Gécs László hengermalom Békéscsaba-Erzsébethely. 4586

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Kitűnő szalámi

5 kg-os csomag mintának papírba csomagolva 10 kor. 60 fillér bérmentve utánvét mellett szállít, Friedmann Hermann szalámigyár Szatmár 301. sz. 4438

Legfinomabb

szepességi málna-szörp kilónként 2 kor., üveg 20 fill. Citrom-szörp kilónként 2 korona. A citrom-szörp egy-két evőkanálnyit mennyisége alkalmas egy pohár legfinomabb limonádé előállítására. Szeder-szörp kilónként 2 kor. 40 fill. Ribizke-szörp 2 kor. 40 fill. Földes Kelemen gyógyszertára Arad. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszertárában. 1224

10-es gőzgép

kitűnő állapotban azonnal üzembe vehető 1000 koronáért eladó. Polák téglagyár. Telefon 938. 4508

Emir.

Körömfényesítő por, jobb minden eddiginél a körömet azonnal tükör fényessé teszi ára 70 fillér, kapható mindenhol. Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyészeti gyára Aradon. 1224

KÜLÖNFÉLE.

Eszerjőftő

gyomor elixír. Emésztési savak, étvágytalanság, felfúvódás, gyomorégés, émelegység, hányás, hányinger, szédülés, gyomorgörcsök, székrekedés, bélrengés, bélférges (gilliszták) bélbacteriumok ellen. Ára 1 és 2 korona Rak-tárak Hehs Vilmos gyógyszertára Aradon, Batthyány-utca és gutori Földes Kelemen gyógyszertára Aradon, Deák Ferenc-utca. 5180

Mindenki olyan öreg,

aminőnek látszik, aki nem akar megöregedni, használja a Földes-féle Hair regeneratort, ezen készítménytől minden ősz haj visszanyeri eredeti színét. Nagy üveg ára 2 korona. Földes gyógyszertár, Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszertárában. 1224

Carboform szappan.

Olcsó, tökéletes, fertőtlenítő szappan ára 40 fillér. Készíti Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyészeti gyára Arad, kapható mindenhol. 1224

India fogcseppek

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyészeti laboratoriuma Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszertárában.

„Matteine“

poloska- és molyirtó vállalat

Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.

Telefon 10-45.

(Tulajdonos: Fischer.)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorzat, sem semmi más nem távolíthatik el s így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 3561

2 korona

egy számla v. levél **Rendező**

Jámbor papírüzletében **ARAD,** **Andrássy-tér 3. sz.** (Tabajdi-utcai oldalon.) 1221

Mindenki azt mondja már; hogy **szeplők, májfoltok**

és minden arctisztatlanságok eltüntetésére legjobb az eredeti **Kárpáti-féle**

Benzoe tejrème ára 1 korona.

Benzoe tejszappan ára 70 fillér.

Főraktár: 4576

KÁRPATI JÁNOS gyógyszertára **ARAD, BORGOS BÉNI-TÉR.**

Fogak

huzása, tömése, fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, rágásra kitűnőek, készülnek

Halmos

vizsgázott fogtechnikus műtermében Asztalos Sándor-utca 10. sz. (Szabadság-tér és Asztalos Sándor-utca sarok.) 3663

dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638.

Maculatura olcsón eladó az Aradi Közlöny kiadóhivatalában

518—914. g. sz.

Árlejtségi hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1914/1915. évadra szükséges tüzfűtő fűrészelése iránt folyó év augusztus hó 10-én, d. e. 10 órakor árlejtsést tart.

Bánatpénzzül leteendő 100 kor. készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtsésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtségi feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtségi feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtsést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1914. évi július hó 25-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

528—1914. gsz. sz.

Hirdetmény.

A. f. évi augusztus hó 4-ére és következő napjaira hirdetett földbérleti árverést az árverési hirdetmény feltételeinek fenntartása mellett, f. évi augusztus hó 24-én szükség esetén következő napokra mindenkor reggel 8 órai kezdettel elhalasztjuk.

Arad, 1914. évi július 29.

A gazdasági szék.